

Sreda, 27. avgust 2003.
Svedok Kolm Dojl (Colm Doyle)
Svedok Stipan Kraljević
Svedok C-1175
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.06 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Dojl (Colm Doyle), samo da završimo, dakle, sa ovim izveštajem o sastanku kod mene pošto je gospodin Mej (May) upravo ovde prekinuo na samom kraju. Vi ste ovde napisali: "He", to sam ja, je li tako, "agree that there was ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Čekajte da nađemo prvo dokument. On se nalazi pod tabulatorom 12, trebalo bi da se da primerak i svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pretpostavljao sam da ima jer smo tu stali.

SUDIJA MEJ: Čekajte samo da proverimo. Da li imate taj dokument pukovniče Dojl?

SVEDOK DOJL: Da, imam.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, rekao sam da "nije bilo nikakve druge alternative mirovnoj konferenciji Evropske zajednice (European Community) da bi se iznašlo rešenje za krizu u Bosni i Hercegovini. Bilo je nemoguće da bilo ko izađe kao pobednik u ratu u toj republici i nije

bilo nevinih strana. Bosna i Hercegovina je bila država tri jednaka naroda. I Beograd bi uvažio bilo kakav argument zasnovan na sporazumu, zasnovan na tripartitnom, trostranom konsenzusu". I onda ja kažem: "Međunarodnoj zajednici je pogrešno bilo savetovano da prizna Bosnu i Hercegovinu onda kad je to uradila, ali Beograd je politički radio sve što je mogao da bi došlo do mira. Bilo je očigledno u njegovom interesu da to uradi. A za razliku od toga, što se Muslimana tiče, Izetbegović je odbijao da pregovara i činio se spremnim da nastavi građanski rat. Beograd bi preduzeo bilo koje konkretne korake koji su bili potrebni da bi se promovisalo rešenje, mirno rešenje", ovo ste dopisali rukom, "ali to vam čak ni neko iz osnovne škole u Jugoslaviji ne bi mogao da kaže da je Sarajevo muslimanski grad". Sarajevo je bilo multietnički grad, gospodine Dojl, kao što znate. Međutim, ja pominjem ovde da Izetbegović odbacuje da pregovara i želi da nastavi rat. I ja vas sad pitam, pošto imam pred sobom... Samo da se razumemo, gospodine Mej, ne uvodim ovu izjavu nego pitam gospodina Dojla, jer se on tu pominje, je li to tako? U izjavi generala Makenzija (Lewis MacKenzie) koja je ovde data ja imam stranicu pred sobom koja ima ERN 01100212, piše, pitam vas da li se sećate toga. 23. april, "Filip Morion (Phillip Morillon) i ja smo se sastali sa lordom Karingtonom (Peter Carrington) i specijalnim izaslanikom Evropske zajednice Kolmom Dojлом. Rekli smo im da mislimo da se bosansko predsedništvo odlučilo da prisili međunarodnu zajednicu da vojno interveniše i da stoga nisu spremni da poštuju prekid vatre. Predsednik Izetbegović je izrazio stav da je Bosna međunarodno priznata zemlja i da bi je svet trebao spasiti od njenih srpskih neprijatelja". Sećate se toga, gospodine Dojl?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne, ne sećam se toga uopšte. Sećam se komentara koje ste vi dali vezano za sastanak koji sam imao kod vas u kancelariji, a sve šta je van toga ne sećam se ničega detaljno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iz ovoga što Mekenzi kaže da se sastao sa vama i sa Karingtonom i da su vam on i Morion rekli da muslimanska strana u stvari ne želi prekid vatre ...

SUDIJA MEJ: Da, vi ste to pročitali i svedok se toga ne seća, nema nikakvog smisla da čitate to ponovo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja samo želim da ukažem da se to što su oni tada njima rekli slaže i sa ovom mojom ocenom iz razgovora da

Muslimani ne žele prekid vatre i da nameću stalno nastavak građanskog rata, a srpsko rukovodstvo na Palama je pokazalo da želi prekid vatre i da želi političko rešenje. Valjda vam je to bilo poznato, gospodine Dojl?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Sve što mislim da mogu da kažem sada je da ja pokušavam sada precizno da ponovim komentare koje ste vi meni uputili kada smo se sastali u vašem kabinetu, gospodine Miloševiću. I to je sve šta mogu sada da kažem. Da li je to bilo sprovedeno u praksi je drugo pitanje ali moja uloga na tom sastanku i uputstva koja sam dobio iz Londona (London) su glasila da treba da odem do vaše kancelarije da se sastanem sa vama, jer to je bio vaš zahtev, da treba da saslušam ono šta vi želite da mi kažete jer smo pretpostavljali da ono šta vi želite meni da kažete je zapravo upućeno mirovnoj konferenciji i ja sam pokušao da uradim to što je moguće profesionalnije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste juče svedočili o ovim događajima koji su se odnosili na zadržavanje Izetbegovića na povratku iz Lisabona (Lisbon). Želeo bih da mi potvrdite ili osporite ovo šta o tome kaže general Mekenzi na istoj strani što sam vam maločas citirao. Pošto je on takođe bio učesnik događaja, to pretpostavljam da se sećate.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja pretpostavljam, gospodine Miloševiću, da sada imate na umu onaj dan kad se predsednik vraćao sa pregovora u Lisabonu (The Lisbon Conference)?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo šta kaže general Mekenzi, pa vi kažete je li to tačno, vi ja imam utisak, imate neki malo drugačiji pristup. "Dana 3. maja ujutro potpredsednik Ejub Ganić došao je u moju kancelariju, sastao se sa mnom i Kolmom Dojлом", dakle sastao se Ganić sa vama i Mekenzijem. "Ganić je objasnio da je predsednik Izetbegović kidnapovan na sarajevskom aerodromu u povratku iz Lisabona i da ga JNA drži u pritvoru u svojoj kasarni u Lukavici istočno od piste. Ganić je rekao da on nije jak vođa i da mu treba njegov predsednik kako bi držao pod kontrolom radikalne vođe bosanske Teritorijalne odbrane ...

prevodioci: Molimo gospodina Miloševića da sporije čita.

SUDIJA MEJ: Da stanemo ovde na trenutak, da pružimo mogućnost svedoku da da neki komentar na ovo šta je izneto, ukoliko može.

SVEDOK DOJL: 3. maja sam ja bio sa generalom Mekenzijem, pokušavali smo da izdejstvujemo puštanje predsednika Izetbegovića i da izdejstvujemo razmenu sa generalom Kukanjcem i o tome smo pregovarali u kancelariji generala Mekenzija u prisusvu Ejupa Ganića i generala Aksentijevića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, Ganić je rekao da nije jak vođa i da mu treba njegov predsednik da bi držao pod kontrolom radikalne vođe bosanske Teritorijalne odbrane koji su jako brzo izmicali kontroli. Sećate se toga? I kaže general Mekenzi, "snage TO su držale ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, molim vas. Dajte svedoku mogućnost da odgovori na ovo pitanje.

SVEDOK DOJL: Koliko se ja sećam tog komentara gospodina Ganića pošto je on bio jedan jedini član Predsedništva, on nije mogao da sklopi nikakav sporazum u odnosu na taoce osim ukoliko sam predsednik nije to odobrio. Ovo spominjanje radikalnih Muslimana, ja sa tim nisam upoznat, možda je to rekao, ali ja za to ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I toga se ne sećate iz ovoga što kaže general Makenzi. Sećate li se onda ovoga šta on dalje navodi: "Otišao sam sa Kolmom Dojлом u kasarnu u Lukavici i tamo sam našao predsednika sa njegovom ćerkom i telohraniteljima. U trenutku kad sam stigao, predsednik Izetbegović je razgovarao preko telefona sa generalom Kukanjcem. Rekao mi je da general Kukanjac pristaje na razmenu nas dvojice, hoćete li to da organizujete za nas?" Sećate se toga?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Onaj deo koga se ja sećam je da sam ja pratio generala Mekenzija, da smo nas dvojica u oklopnom vozilu otišli u Lukavicu. Kad smo stigli u kasarnu, general Mekenzi je lično otišao da se sastane sa predsednikom, a ja sam ostao napolju otprilike dva sata. Posle toga, general Mekenzi me je zamolio da uđem i da se upoznam sa predsednikom i da pokušam da ga uverim da izvršimo razmenu onako kako smo prvobitno dogovorili. Ali ja nisam bio u kancelariji kad se general Mekenzi tog jutra susreo sa predsednikom, ja sam bio napolju i postoji televizijski snimak koji to potvrđuje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Dojl, je li poznato da su snage Teritorijalne odbrane, dakle muslimanske snage držale pod opsadom stan generala Kukanjca u istočnom delu grada, je li tako?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: General Mekenzi kaže da je kasnije dogovorena evakuacija generala Kukanjca i njegovog celokupnog osoblja koje je brojalo 400 ljudi u zamenu za puštanje predsednika. "Bilo je dogovoreno da Kolm Dojl ostane u Lukavici sa telohraniteljem, a da ja odvedem predsednika i njegovu ćerku da uredimo razmenu". Je li tako bilo?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Da, slažem se sa tim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sada su ovi događaji za koje pretpostavljam da znate, vi ste bili u prilici da se obavestite o svemu, general Mekenzi kaže: "Krenuli smo u Sarajevo u konvoju, kada smo stigli na vrh brda sa kojeg se sa južne strane gleda na Sarajevo, mogli smo da vidimo da je grad zaista bio mesto gde su se vodile teške borbe. Kako smo prilazili bliže centru grada, nailazili smo na brojne uništene tenkove i oklopne transportere. Videli smo leševe i delove ljudi. Nikad nisam video tako slikovitu osudu gluposti rata. Nakon što smo stigli u štab generala Kukanjca, obavljene su pripreme za evakuaciju. Kad se primaklo dogovoreno vreme, iznenada sam dobio informaciju da je Ganić nazvao naš štab da kaže da je dogovor otkazan. Predsednik je potvrdio da bi trebalo da nastavimo te smo mi krenuli sa predsednikom i njegovom ćerkom u jednim od naših transportera. Ubrzo nakon toga što smo krenuli, naš konvoj je upao u zasedu Teritorijalne odbrane. U toku kraćeg puškaranja, šest ili sedam oficira JNA je hladnokrvno ubijeno".

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, svedok ne može odjednom da komentariše sve ovo. Trebate mu dati priliku da to uradi postupno. Pukovniče, možete li da nam kažete nešto o onome šta je optuženi do sada pročitao?

SVEDOK DOJL: Da, mogu, časni Sude. Hteo bih da kažem ovde da, kao što je gospodin Milošević i sam rekao, kad je odluka doneta da se predsednik odvede negde drugde, ja sam ostao na Lukavici, ja nisam dobrovoljno tamo ostao nego sam tamo držan u svojstvu osobe, držan sam tamo u zalogu. Ovo se desilo zbog toga što smo mi pregovarali o puštanju predsednika i mi smo hteli odatle njega da izmestimo. I dok smo o tome pregovarali, jedan

viši oficir se okrenuo prema meni i rekao "vi ste samo pregovarali o puštanju predsednika, to ne uključuje njegovu ćerku ili njegovu obezbeđenje". Ja sam se energično tome protivio i onda smo postigli kompromis po kome sam ja ostao na Lukavici. Prema tome, svi događaji koji su se kasnije desili koji se tiču konvoja su nešto šta ja nisam lično video. Ja sam video televizijski snimak. Znam da je bilo izveštaja koji su stigli na Lukavicu i gde je bilo velikih preterivanja od strane JNA oficira zato što sam ja izveden i stavljen mi je pištolj na čelo od strane viših oficira. Srećom sam bio na vezi sa pripadnikom posmatračke misije Evropske zajednice i on mi je rekao da je bilo velikih preterivanja u vezi onoga šta se događalo. Ali ja se ipak slažem sa onim šta je rekao gospodin Milošević da je konvoj upao u zasedu i da su neki oficiri JNA, da je bila otvorena vatra na njih i da su neki od njih bili uhapšeni. Moja uloga u tome je bila da se potrudim da se sporazum sprovede kao i da uradim sve što je moguće da obezbedim puštanje onih vojnika koji su kasnije bili i pušteni. Ali ja nisam u situaciji da kažem šta se tačno desilo u konvoju zato što su u tom trenutku mene držali u kasarni na Lukavici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi kažete da ste čuli da su neki oficiri uhapšeni, Mekenzi kaže da su šest ili sedam oficira JNA hladnokrvno ubijeni, a zarobljeno je oko 200 vojnika. To piše Mekenzi u svojoj izjavi. Je li vam to bilo poznato? Vi ste se morali upoznati stim događajima, pretpostavljam.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Upravo sam rekao da se slažem stim da jesu neki oficiri JNA poginuli, da je bila zaseda i da su neki bili zarobljeni, prema tome mi se tu ne razilazimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tačno ovo šta kaže general Mekenzi? 5. maja govori o dolasku Maraka Guldinga (Marrack Goulding) zamenika generalnog sekretara za specijalna politička pitanja na Pale i u tom pasusu kaže: "Evropska zajednica je odbila da u svoje pregovore oko prekida vatre uključi i bosanske Srbe. To je možda za njih imalo nekog diplomatskog smisla, ali je običnom vojniku izgledalo glupo da se ne uključi jedna od glavnih strana u sukobu". Moje pitanje, gospodine Dojl, glasi što ste isključili bosanske Srbe iz pregovora o prekidu vatre? Zašto ste imali takav diskriminatorni odnos prema njima, sobzirom na sve ove događaje?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Sporazum o kome je trebalo da se pregovara je podrazumevao da kada se predsednik pusti i kada general Kukanjac ukloni kordon oko kasarne da će onda predsednik i general doći do zgrade

PTT-a koja je sada štab UN-a (United Nations) u Sarajevu i da ću tamo ja predsedavati pregovorima za nastavak prekida vatre. Posle ovoga šta se desilo sa konvojem sve se promenilo, prema tome ja sam udesio da se sve strane sastanu u štabu UN-a da bi se pregovaralo o prekidu vatre. Srpska delegacije nije došla u zgradu PTT zato što su smatrali da neće tamo biti bezbedni. Prema tome, ja sam nastavio pregovore sa svim drugim učesnicima koji su bili spremni da putuju, a to je podrazumevalo Stepana Kljujića, gospodina Abdića i predstavnike UN. U tom trenutku nije bilo nikakvih indikacija da će srpsko rukovodstvo da dođe u zgradu PTT-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne govorim o tehničkom aspektu, gospodine Dojl, ja govorim o tvrdnji generala Mekenzija da je Evropska zajednica odbila da u svoje pregovore oko prekida vatre uključi bosanske Srbe.

SUDIJA MEJ: U redu, hajde da damo onda svedoku priliku da odgovori na to. Ono šta optuženi ovde tvrdi je da je Evropska zajednica odbila da uključi bosanske Srbe u pregovore o prekidu vatre. Ja mislim da ste vi objasnili kako je do toga došlo, ali pošto je sada izneta ova tvrdnja da je Evropska zajednica odbila da pristup, da ih uključi u pregovore, recite nam da li je to tačno ili ne?

SVEDOK DOJL: Ne, časni Sude, to nije tačno. Ukoliko mi dozvolite, ja bih dodao i sledeće. Ja sam bio predstavnik Mirovne konferencije, a ne Evropske zajednice, ali nije bilo nikakvog odbijanja da se dozvoli nekome da učestvuje. Mi smo obavestili bosanske Srbe da ne mogu da dođu zato što smo se brinuli za njihovu bezbednost. U to vreme Sarajevo je bilo opasno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, samo jednu malu ispravku ovoga šta ste rekli, ne tvrdim to ja, ja sam citirao generala Mekenzija i doslovce piše "Evropska zajednica je odbila da u svoje pregovore ...

SUDIJA MEJ: Da, da, shvatili smo, ali ono šta se kaže u izjavi nije svedočenje ovog svedoka. Vi ste to izneli pred ovog svedoka i sada idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi tvrdite da ovo šta general Makenzi kaže nije tačno, je li tako?

SUDIJA MEJ: To je vaš komentar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je išta poznato u vezi sa ovim, gospodine Dojl, general Mekenzi govori: "6. maj, proveo sam dan sa gospodinom Guldingom. Celo jutro sam mu podnosio izveštaj, a posle podne smo otišli da obiđemo grad sa predsednikom Izetbegovićem. Bili smo izloženi umerenoj paljbi usred muslimanskog starog grada. Postojale su jake indicije da je to samo predstava priređena za predstavnike sredstava javnog informisanja koji su nam bili u pratnji sa namerom da se Srbi predstave u lošem svetlu. Pucnjava je dolazila iz pešadijskog naoružanja sa udaljenosti od oko 75 metara od nas unutar teritorije pod bosanskom kontrolom. Na kraju dnevnih aktivnosti Gulding je održao konferenciju za štampu. Osećali smo da je jako važno da osudimo napad Teritorijalne odbrane na konvoj JNA". Sećate li se toga i sećate li se ove predstave da se Srbi okrive u muslimanskom delu grada koji, kako kaže general Mekenzi, ta vatra je priređena zbog predstavnika javnog informisanja? I da li vi uopšte znate nešto o toj praksi da se pravi pozorište od strane muslimanskih snaga za sredstva javnog informisanja i međunarodne zajednice?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: U mom dnevniku piše da sam 6. maja, 7. maja i 8. maja celi dan bio u zgradi pošte, PTT-a i da sam pokušao da učestvujem u pregovorima o povlačenju federalne vojske iz cijele Jugoslavije. Šta se dešavalo u gradu, ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi se, dakle, u nekim stvarima ograničavate samo na ono šta ste videli, a u nekim stvarima objašnjavate celokupnu situaciju, a bili ste šef misije, Posmatračke misije (ECMM, European Community Monitoring Mission) u Bosni i Hercegovini.

SUDIJA MEJ: To nije prikladno pitanje. Ja ne shvatam osnovu te tvrdnje, šta mislite pod tim, na šta se pozivate?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja mislim pod tim, gospodine Mej, da je logično očekivati da šef Posmatračke misije ima informacije, a Posmatračka misija se odnosi na čitavu Bosnu i Hercegovinu, ima informacije o tome šta se dogodilo ...

SUDIJA MEJ: Dozvolite da pitamo svedoka o tome. Iako ste vi bili u zgradi PTT-a tog dana, pukovniče, da li ste dobili neke informacije o tome šta se

dešavalo napolju, posebno o ovom navodnom napadu koji je pomenuo optuženi?

SVEDOK DOJL: Samo jedna ispravka, gospodine Miloševiću. U to vreme ja nisam bio na čelu Posmatračke misije Evropske zajednice. Ja sam tada bio lični predstavnik lorda Karingtona, ali ja znam da tog dana koji je u pitanju je general Mekenzi išao u pratnji predsednika u centar Sarajeva, ali osim toga ne znam šta se dešavalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Dojl. Da li je tačno ovo sad što, posle više dana, znači 11. maja, piše u izjavi generala Mekenzija, piše 11. maj, to je na strani 0110214 izjave generala Mekenzija: "Evropska zajednica već nekoliko dana vodi maratonske mirovne pregovore. EZ je nastavila da isključuje bosanske Srbe iz veća, pa su usled toga postajali sve manje i manje omiljeni među njima. U međuvremenu, bosanski Srbi pod vođstvom doktora Radovana Karadžića su postajali sve nezavisniji od JNA, čak je bilo izveštaja o napadima bosanskih Srba na jedinice koje su pokušale da predaju svoje naoružanje, municiju i vojnu opremu TO u zamenu za bezbedan izlazak iz Bosne". Da li nešto znate o tome? O ovome što tvrdi general Mekenzi?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne znam ništa o toj tvrdnji generala Mekenzija i svakako mi nije bilo poznato da smo mi pokušavali da isključimo bosanske Srbe. I po mom mišljenju, taj komentar je potpuno netačan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, dakle, on tvrdi da ste nastavili da ih isključujete iz većanja, a u sledećem pasusu kaže: "Posle podne nas je posetio predstavnik Evropske zajednice Kolm Dojl, koji je došao skupa sa gospodinom Santosom (Jose Garcia-Santos). Kolm nas je obavestio da bosanski Srbi predstavljaju pretnju životima njegovih kolega i da pregovori ne vode ničemu". Dakle, general Mekenzi govori i o tome da ste isključivali Srbe iz pregovora, a i da ste njima ovde govorila da pregovori sa njima ne vode ničemu i da su vam oni pretnja za život. Je li to tačno, gospodine Dojl, ili nije?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Nije mi poznato uopšte da sam dao takvu izjavu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moram da preskočim neka pitanja jer, gospodin Mekenzi, to jest general Mekenzi govori o blokadi kasarne

“Maršal Tito” u centru Sarajeva i kaže: “Snage bosanske TO su je mesecima blokirale... Svaki put kad bi pripadnici TO ubili snajperom nekog u kasarni, Srbi bi odgovarali artiljerijskom vatrom iz baze u Lukavici”, dakle, oni su odgovarali na ubijanja koja su vršili muslimanske snage kad su blokirale kasarnu. Je li to tačno ili ne?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Prvi put sad čujem da je ta kasarna bila mesecima pod blokadom. To nije bilo moguće. Ja sam bio u toj kasarni nekoliko nedelja pre nego što je došlo do blokade, prema tome, svakako pitanje da je kasarna bila pod blokadom mesecima, po mom sećanju nije moguće. Kad kažem pod blokadom, ona je u stvari bila opkoljena i niko nije mogao da uđe unutra ili da izađe i koliko sam shvatio, to je trajalo otprilika dva dana, a general Mekenzi ni na koji način, po mom mišljenju, nije bio u poziciji da to verifikuje. Ja nisam u poziciji da verifikujem ono šta je on rekao, jer on je radio za Ujedinjene nacije, a ja sam radio za mirovnu konferenciju, tako da zaista ne mogu da komentarišem ono šta je govorio general Mekenzi ni u vezi sa tim ni o bilo čemu drugom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, nemate predstavu da su oni odgovarali na ubistva vršena snajperima iz okruženja kasarne, šta kaže general Mekenzi. Vi o tome ne znate ništa?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Sve šta mogu da kažem u ovoj fazi je da sam ja znao da je u gradu Sarajevu sukob i da sve strane učestvuju u tom sukobu, a nisam u stanju da komentarišem o konkretnim detaljima, o pojedinim incidentima, ali kao vojno lice, ja sam svestan kakva je situacija kada je reč o sukobu i da su sve strane u tome učestvovala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tačan ovaj... Je li tačna ova konstatacija generala Mekenzija: “Srbi su bili brojčano slabiji”, kaže general Mekenzi, „u odnosu na slabije obučene pešadijske snage Teritorijalne odbrane”, muslimanske snage dakle. “Međutim, bili su zaokupljeni strahom da će ih pregaziti muslimanske Zelene beretke, sobzirom da su bili brojčano veći od njih, te su odabrali da se bore protiv njih iz daljine”. Je li to tačno?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Nemam saznanja o tome i ne mogu izneti nikakvo zapažanje u vezi sa tim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Neću ništa da vas pitam o sastanku Nambijara (Satish Nambiar) i Moriona, i Mekenzija pošto vidim da vi niste učestvovali. Mekenzi kaže da su snage TO kao i Srbi, predstavljali podjednako

veliku prepreku u ostvarivanju ovog cilja da se zaustavi krvoproliće. Je li to bio i vaš utisak ili ne?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Mislim da sam bio dovoljno dugo u gradu i radio u gradu i da se to može uvek reći za svaku stranu dok god je sukob u toku, dok god se ljudi ubijaju. Moj cilj, kao predstavnika mirovne konferencije bio je da pregovaram o prekidu vatre da bi se prestalo sa ubijanjem. Ko je šta uradio, ko je šta postigao, ja zaista nemam komentara o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi o tome nemate komentara. Da li je tačna tvrdnja generala Mekenzija: "Nije bilo sumnje da je bila u pitanju opšta razmena vatre". Je li to bilo i vaš utisak ili ne?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne shvatam pitanje. Ne shvatam pitanje da nema sumnje da je bila opšta razmena vatre. Možete li to malo objasniti, molim vas?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa general Mekenzi govori da je se raspao 40 satni prekid vatre 17. juna i onda je bilo... On govori o posmatračima, govori o Džonu Vilsonu (John Wilson), koji su bili na krovu njihove zgrade da bi utvrdio kako se puca, ko puca i tako dalje. "Obe strane su retko priznavale da su njihove snage izvodile bilo kakava dejstva. U retkim prilikama kad bi to činili, tvrdili bi da su bili izazvani. U Starom Gradu i na aerodromu se mogao videti odsjaj vatre, što je navodilo na pomisao da je granatiranje izazvalo veće požare. Svakih desetak sekundi sam mogao da čujem detonaciju granata na obe strane ...

prevodioci: Molimo vas da čitate sporije zbog prevoda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Tako da nije bilo sumnji da je u pitanju opšta razmena vatre", eto, pročitao sam vam ceo pasus generala Mekenzija, je li to bio i vaš utisak, je li bilo neke sumnje da su nešto Srbi napali Muslimane, kako vi nastojite da tvrdite ili je ovde bio sukob koji su upravo Muslimani izazvali, kako smo utvrdili, od ubistva na, u centru Sarajeva, pa onda niz onih dugih ...

SUDIJA MEJ: Ništa niste utvrdili. Ništa niste utvrdili. Nema sumnje da ćemo mi to moći da procenimo na osnovu dokaza u dogledno vreme, ali ne možete sada da iznosite jednu takvu opštu tvrdnju. Šta je vaše sledeće pitanje?

SVEDOK DOJL: Časni Sude, ako mogu samo da pomenem ovde da kada gospodin Milošević pominje 17. juni i da su posmatrači bili u zgradi, celi tim Posmatračke misije Evropske zajednice je povučen iz Sarajeva 12. juna i bio je raspoređen u Splitu, u Hrvatskoj, a ja sam evakuisan iz Sarajeva 12. juna i prebačen u Beograd, a posle toga, u roku od 24 sata sam bio u Beogradu. Prema tome, kad govorimo o 17. junu, ja nisam bio u zgradi, u zemlji, niti je bio i jedan od posmatrača. Možda je reč o vojnim posmatračima Ujedinjenih nacija (UNOM, United Nations Military Observers) i to je onda pitanje Ujedinjenih nacija, a to nije u okviru moje kompetencije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali mi smo dosta detaljno prešli preko ovog događaja koji je bio 2. na 3. maj i ovaj napad na kolonu, to povezano sa razmenom Izetbegovića i Kukanjca i njegovog štaba. Da li je tačna ova tvrdnja generala Nambijara, glavnog komandanta tada snaga u tadašnjoj Jugoslaviji, to je 00966038, nosi broj ta strana? General Nambijar kaže: "Granatiranje je počelo uglavnom posle događaja od 3. maja 1992. godine. Pre 3. maja nije bilo granatiranja Sarajeva, jer je tamo još uvek bila JNA. Bilo je pucanja na vojnike JNA u gradu. To je bila scena na kojoj su se odvijali događaji". Dakle, da li je, gospodine Dojl, vidljivo šta je izazvalo ovu eskalaciju sukoba i taj događaj, napad na kolonu, ubijanje ljudi, zarobljavanje 200 vojnika i sve to šta su uradile ove ekstremne snage muslimanske strane? General Nambijar kaže "sve ide posle 3. maja", je li tako?

SUDIJA MEJ: Da, pukovniče, ako možete da odgovorite na to šta je general rekao u svojoj izjavi.

SVEDOK DOJL: Ja nemam komentar na ono šta je rekao general, jer nisam bio deo toga, ali na osnovu svog iskustva tamo, pošto sam bio tamo, mogu da kažem da je došlo do eskalacije sukoba posle 3. maja, jer to je taj datum kad je predsednik pušten, ali to je takođe datum kad je komandant JNA pušten, general Kukanjac. I kada se on vratio u Lukavicu, on je rekao da će se baviti Sarajevom onako kako misli da treba da se bavi i mi smo znali da je on sada u poziciji da preduzme neke akcije protiv grada, jer su ga držali kao zarobljenika u njegovom vlastitom štabu i to je za njega bilo nešto ponižavajuće. Prema tome, ja se slažem da se čini da je došlo do intenziviranja sukoba nakon tog incidenta, ali nisam u poziciji da kažem ko je bio odgovoran za to intenziviranje sukoba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Dojl, ko je napao vojnu kolonu i pobio te oficire, kako kaže general Mekenzi, hladnokrvno izazvao veliko krvoproliće, zarobio ...

SUDIJA MEJ: Ono šta je svedok rekao je da on nije u poziciji da kaže kako je to bilo ili ko je izazvao pojačanje inteziteta sukoba. On je to rekao, nije u poziciji da to komentariše i ako nije onda nema svrhe da mu postavljate pitanje u vezi sa tim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: General Nambijar kaže: "Celi ovaj incident, sa zasedom na kolonu JNA 3. maja 1992. godine videli su moji vojnici", on to kaže. To šta su videli vojnici generala Nambijara koji je bio komandant snaga UN, pretpostavljam da je verodostojno. Ili možda i to nije tačno, gospodine Dojl?

SUDIJA MEJ: Vi možete da pozovete generala Nambijara u dogledno vreme. Nema svrhe da pitate ovog svedoka o tome šta je general Nambijar rekao da je video.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ga ne pitam šta je general Nambijar rekao, već navodeći ono šta general Nambijar kaže, pitam ga da li je to i njegovo saznanje? Jer i on i general Nambijar i general Mekenzi su bili tamo, ne ja. A ja gledam ono šta su oni rekli i šta znam ...

SUDIJA MEJ: Ono šta vi radite je da vrlo često raspravljate sa svedokom i pokušavate da postignete da on kaže nešto šta on ne može da kaže. On ne može da ide izvan svedočenja koje je već dao. Nema svrhe da se sa njim raspravljate da biste izneli svoje sopstveno stanovište. Ja vas podsećam da je vaše vreme ograničeno. Imate još oko 20 minuta. Ako imate neke druge teme o kojima želite da ga pitate, bolje da to učinite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svakako, gospodine Mej. Samo da jednu stvar još preciziramo, gospodine Dojl. Ovo šta general Nambijar kaže u vezi sa zadržavanjem Izetbegovića se donekle razlikuje od onoga šta ste vi govorili, pa bih vas zamolio da to komentarišete. On kaže: "Kada se 2. maja on vratio", govori o Izetbegoviću, "nije obavestio ni nas, ni bilo koga drugog o svom dolasku. Kada je došao, Srbi su ga odveli i obavestili Kolma

Dojla, pregovarača za Evropsku zajednicu, da je Izetbegović njihov gost".
Je li tako bilo?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Situacija u vezi sa predsednikom Izetbegovićem je bila sledeća. Kada sam obavешten da predsednik treba da se vrati u grad, ja sam tražio pratnju Ujedinjenih nacija. U predmetno jutro došlo je do teških borbi u gradu i ja sam bio jako zauzet i usred toga dobio sam telefonski poziv, navodno iz Predsedništva, da me obaveste da se zbog pojačavanja borbi u gradu predsednik Izetbegović neće vratiti u grad tog dana. Kasnije sam saznao da taj poziv nije bio iz Predsedništva nego iz nekog drugog izvora koji je htio da se ja pobrinem da ne bude pratnje UN-a za predsednika, jer kada sam ja primio taj telefonski poziv, ja sam tražio od Ujedinjenih nacija da odlože pratnju, jer nije bilo potrebe za tim pošto se predsednik ne vraća. Nisam bio u pravu kada sam to uradio, jer se predsednik jeste vratio i bio je pritvoren na aerodromu, a kasnije je odveden u kasarnu Lukavica. Ja mogu jedino da rezimiram da taj poziv nije bio iz Predsedništva, taj kojim sam ja obavешten da se on neće vratiti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: General Nambijar kaže da on nije nikog obavestio da se vraća. To je nešto drukčije.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja ne mogu da komentarišem ono šta je rekao general Nambijar. Ja mogu samo da vam kažem ono šta se desilo koliko ja to znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Dojl. Uopšte sa ulogom Evropske zajednice čiji ste vi bili predstavnik, da li vam je, imajući u vidu da ste bili u toj misiji koja se zvanično zvala Posmatračka misija Evropske zajednice u Jugoslaviji, ona se tako zvala, da li vam je poznato da je Evropski parlament (European Parliament), dakle organ Evropske zajednice, 9. jula 1991. usvojio u Strazburu (Strasbourg) Rezoluciju o Jugoslaviji (European Parliament Resolution on Yugoslavia), kojom nije podržao jednostrane akte o secesiji Hrvatske i Slovenije? Da li to znate?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: U toj fazi, u julu 1991. godine ja sam bio oficir irskih odbrambenih snaga i nisam bio angažovan u bilo kakvim akcijama Evropske zajednice tako da nemam nikakva saznanja u vezi sa tim što vi pominjete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Dojl, pošto ste išli u Posmatračku misiju u Jugoslaviji, tako se ta misija zvala i kao predstavnik

Evropske zajednice, valjda ste se upoznali sa stavovima, valjda vas je neko u Evropskoj zajednici upoznao sa stavovima Evropske zajednice o zemlji i u odnosu na zemlju u koju vas šalju? Ili vas niko nije upoznao ni sa čim.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja sam prošao kroz standardno informisanje u mom vlastitom štabu i odnosilo se na situaciju koja je postojala unutar bivše Jugoslavije, a nije se ticalo tog područja koje vi pominjete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, niko vam nije ništa rekao o stavu Evropskog parlamenta u vezi sa krizom u Jugoslaviji? A da li vam je poznato, ako vam niko ništa nije rekao o stavu parlamenta iz Strazbura, da su i Savet ministara Evropske zajednice (Council of Ministers of the European Community) i Evropski savet koji su takođe organi Evropske zajednice, podržali teritorijalni integritet SFRJ, da je čak objavljena Deklaracija Evropske zajednice o Jugoslaviji (Declaration of the European Community on Yugoslavia) u kojoj je istaknuto da demokratska i ujedinjena Jugoslavija ima najbolje izgleda da se skladno integriše u novu Evropu? Da li vam je bar Deklaracija Evropske zajednice o Jugoslaviji bila poznata? Kao predstavniku zajednice koji ide u tu zemlju?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja sam bio upoznat sa tim da se u to vreme tvrdilo da bi za Jugoslaviju bilo bolje ako bi nastavila da bude federacija različitih republika, ali mi nisu bili poznati detalji u vezi sa tim. Imao sam jedno opšte saznanje o situaciji ali ne i detaljno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je Savet ministara OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Co-operation in Europe), tada se još zvao KEBS (CSCE, Conference on Security and Co-operation in Europe) na sastanku u Berlinu (Berlin) usvojio deklaraciju na kojoj je takođe izrazio podršku integritetu Jugoslavije? To je bilo juna 1991. godine.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne, nije mi poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je državni sekretar SAD-a (United States of America) Džems Bejker (James Baker) na kraju svoje posete Jugoslaviji krajem juna 1991. godine izjavio da SAD podržavaju demokratsku jedinstvenu Jugoslaviju i da njenu budućnost treba tražiti sporazumom i rekao da SAD neće priznati akte jednostranog otepljenja? Je li vam to poznato?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Da, poznata mi je mi je izjava Džejmsa Bejkera.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, da li su vam poznate izjave Karingtona, Sajrusa Vensa (Cyrus Vance) i niza drugih političara koji su govorili o tome da je prevremeno priznanje ovih republika u stvari miniralo mirovni proces u Jugoslaviji, odnosno ne mirovni nego politički proces, jer je pre toga i bio mir?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Upoznat sam sa tim da je lord Karington izneo svoje gledište kao predsednik Međunarodne mirovne konferencije da bi prerano priznavanje republika odmoglo situaciji sa kojom se on suočavao u Bosni, a van toga, generalno sam samo upoznat sa stvarima, ali ne i detaljno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kad sve to znate, molim vas, imate sve ove stavove Evropske unije, KEBS-a, Amerike i tako dalje, kakvo je vama objašnjenje kao šefu misije dato o potpuno suprotnim postupcima u vezi sa priznanjem i u vezi sa tretmanom jugoslovenske krize? Da li vam je dato neko objašnjenje?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Nisam dobio nikakvo objašnjenje niti sam ga tražio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li cenite da je prilično licemerno sa jedne strane se izjašnjavati za jedinstvo i podršku jednoj zemlji, a sa druge ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne, to nije prikladno pitanje za ovog svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Dojl, vi stre u vašem iskazu govorili i pominjali isključivo kako Srbi počinju da se naoružavaju, u pasusu 7, na strani 3 naveli ste da je zajednica postala svesna da jedan deo stanovništva odnosno Srbi počinju da se naoružavaju. Jeste li vi imali saznanja o naoružavanju Muslimana? Što o tome ništa ne govorite, a bili ste posmatrač? Videli smo šta se događalo.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Tokom tog vremenskog perioda kad sam bio šef Posmatračke misija a i pre toga kad sam bio član misije u Banja Luci, ja sam posetio takve lokacije kao što su Kobas, Derventa, Srebrenica, Teslić, Maglaj, Banja Luka, Drventa, Doboj i u svim tim mestima smo se sastali sa lokalnim srpskim, muslimanskim i hrvatskim rukovodstvom. U većini slučajeva misija je bila upoznata sa tim, svesna toga da je uglavnom srpska zajednica bila naoružana i to putem oružja koje su dobili od JNA. To se

desilo zbog toga što kad je predsednik Izetbegović rekao da ne treba da se mobilišu građani Bosne, većina Muslimana i Hrvata je odbila da se odazove na poziv za mobilizaciju, a Srbi su se odazvali. Zbog toga što su se Srbi odazvali pozivu za mobilizaciju i to je trajalo, otprilike dva meseca su služili u JNA zbog toga im je bilo dozvoljeno da zadrže oružje koje su dobili tokom tog perioda, Usled toga je očigledno bilo da pošto su se oni odazivali pozivu i pošto im je bilo dozvoljeno da zadrže oružje da će doći do postepenog povećanja broja oružja koje je bilo na raspolaganju Srbima i to je bio faktor koji se pojavljivao, iskrsavao u mnogim opštinama koje je naša posmatračka misija posećivala u to vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vas naoružavanje Muslimana i Hrvata nije zanimalo je li tako? Niste imali o tome nikakva saznanja?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Nisam imao saznanja, a ne kažem da nas to nije interesovalo. To nas jeste interesovalo, bila je moja dužnost da precizno izvestim o tome, dakle da posmatram i da izvestim i mi smo o tome i izveštavali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam nigde primetio u vašoj izjavi da govorite o drugim stranama. Možda sam propustio da nešto vidim, gospodine Dojl.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: To nikad nije bilo nešto šta je bilo kritično pitanja za Posmatračku misiju u njihovim izveštajima. Recimo, nikad nije bilo navoda od strane Srba da se Muslimani i Hrvati naoružavaju. U to vreme ono šta smo mi videli na terenu nam je ukazivalo na to da je bilo teško Hrvatima i Muslimanima da dođu do oružja zato što nisu imali sredstava. Ja ne kažem da se oni nisu iz nekih drugih izvora naoružavali, ali mi nemamo nikakvih dokaza koji bi na to upućivali i Srbi nam to nikad nisu izneli. Dok su naprotiv, Hrvati i Muslimani govorili da su Srbi ti koji dolaze do oružja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa evo, vi kažete nema nikakvih dokaza, lord Owen (David Owen) se nije bavio nikakvim posmatračkim misijama, naoružanjem i tako dalje već je bio vodeći pregovarač u ime međunarodne zajednice. On u svojoj knjizi "Balkanska odiseja" (The Balkan Odyssey), na 146 strani kaže, citiram njega: "Slika o bosanskim Muslimanima lišenim oružja", dakle "slika o bosanskim Muslimanima lišenim oružja nije narušena čak ni kad je Alija Izetbegović na televiziji otvoreno priznao da je bosanska Vlada tajnim kanalima prošvercovala oružje". I onda se, ovde se govori o

milijonima metaka, pušaka i ne znam čega i tako dalje, da ne govorim o onome šta su uzeli od JNA, ali dakle, ta slika o bosanskim Muslimanima lišenim oružja koja je sve vreme stvarana medijski, i on ukazuje da ta slika bude oči. Je li mislite da on to neosnovano kaže?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja ne bih hteo da komentarišem ono šta je lord Owen možda rekao, ja znam da on nije bio u zemlji kad sam ja bio tamo 1991. godine. Ja samo ovde svedočim o onome šta se događalo kada sam ja bio u zemlji i kada sam posetio veliki broj opština. Ja ne mogu da komentarišem mišljenje lorda Ovena o onome što se desilo, ja sam rekao pre toga da nisam nikada tvrdio da Muslimanima nije davano oružje i ja zapravo ne znam na šta se odnosi to šta je rekao lord Owen i zato rađe ne bih komentarisao to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Dojl. Ali evo, jedno sasvim konkretno pitanje. Pretpostavljam da Posmatračkoj misiji Evropske zajednice u Jugoslaviji i vama lično je moralo biti poznato da su hrvatske i muslimanske grupacije, a kad kažem hrvatske, mislim na redovnu vojsku Hrvatske, u selu Sjekovac kod Bosanskog Broda izvršile masakr nad srpskim nenaoružanim stanovništvom 26. marta 1992. godine kad je ubijeno više desetina ljudi, a zapaljeno i uništeno preko 50 kuća, starci, deca i tako dalje. Je li vam poznato to kao posmatraču Evropske zajednice u Jugoslaviji i upravo na teritoriji Bosne i Hercegovine 26. marta 1992. godine. Jeste o tome napravili ...

SUDIJA MEJ: Dajte svedoku da odgovori na to.

SVEDOK DOJL: 26. marta sam bio u Irskoj (Ireland). Ja sam završio svoju misiju u Bosni kao šef Posmatračke misije, prema tome ne mogu to da komentarišem, nisam bio upoznat sa tim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste se opet vratili gospodine Dojl?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Vratio sam se 10. aprila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači 14 dana posle ovog masakra u rejonu Bosanskog Broda i apsolutno niste ništa o tome saznali?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Kad sam se vratio 10. aprila odmah smo otišli na pregovore sa stranačkim vođama, kao što sam je rekao u mojoj izjavi. Takođe sam pomenuo da timovi posmatračke misije su se suočavali

sa sve težim problemima u pristupu pojedinim regionima gde je dolazilo do incidenata. Ja sam spominjao u tom kontekstu i Zvornik tako da je postojalo uobičajeno u misiji da se ne daju nikakvi komentari, glasine o tome šta se možda desilo sem ako nismo bili očevici ili smo imali saznanja iz prve ruke. Prema tome, tamo gde smo, iako smo bili upoznati sa tim da je sukob u toku, ja ne mogu da dajem nikakve konkretne komentare na konkretne događaje zato što sam se u to vreme recimo, nalazio u Irskoj i nisam bio upoznat sa onim što se događalo na terenu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, imate još dva minuta. Izvolite postavite pitanje svedoku o nečem drugom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pošto ste se 10. vratili, da li vam je poznato da 3. do 6. aprila 1992. godine, znači, eto četiri dana pred vaš povratak, da je Vojska Republike Hrvatske u Kupresu u Bosni i Hercegovini pobila 56 Srba iz raznih mesta, a njih 168 odvela u zarobljeništvo? Valjda vam je to poznato, valjda to nije bio neki zanemarljiv incident?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: U toku svog rada ja sam se bavio isključivo Bosnom, nemam nikakvog iskustva sa onim šta se događalo u Hrvatskoj, to nije bilo u okviru mog delokruga. Prema tome, ne mogu da komentarišem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kupres je u Bosni, gospodine Dojl. Ja govorim o prisustvu hrvatske vojske na teritoriji Bosne i Hercegovine i ovim događajima. Da li vam je poznato šta o prisustvu regularne hrvatske vojske na teritoriji Bosne i Hercegovine, dakle i o ovom masakru napravljenom nad Srbima upravo četiri dana pred vaš povratak, na Kupresu? Da li vam je šta o tome poznato?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja nisam upoznat sa detaljima tog događaja, oprostite što sam pogrešno protumačio ono šta ste rekli, učinilo mi se da ste rekli da se to odnosi na Republiku Hrvatsku. Ja znam da je Kupres u Bosni, ali nemam nikakvih detalja o tom događaju sem što znam uopšteno da je došlo do tog incidenta u kome su neki Srbi poginuli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate išta o prisustvu regularne hrvatske vojske na području Bosne i Hercegovine u vreme kada ste vi bili u posmatračkoj misiji i izaslanik lorda Karingtona?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Da, to me je interesovalo i zabrinjavalo me to što su bili slučajevi da vojnici Republike Hrvatske ulaze u zapadnu

Hercegovinu i to nas je naravno interesovalo i mi smo to uključivali u naše izveštaje koje smo slali svom štabu.

SUDIJA MEJ: Poslednje pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Dojl, pošto ja ovde navodim samo neke krupne, kardinalne incidente, da li vam je poznato da je 15. maja 1992. godine, usred grada Tuzle prilikom evakuacija ostalih pripadnika JNA i preostale opreme iz kasarne "Husinska buna" iz unapred pripremljene zasede napadnuta kolona, da su ljudi goreli kao buktinje, da je napravljen pravim masakr? Da li vam je to poznato, da li ste o tome sastavili izveštaj, da li ste tada reagovali?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja nisam uobičajeno sastavljao izveštaj o vojnim događajima koji su se desili kad ja nisam više bio šef Posmatračke misije, u to vreme sam ja bio lični predstavnik lorda Karingtona. Prema tome, nisam upoznat sa tim događajem.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Zahvaljujem, časne sudije. Gospodine Dojl, ja bih vas pitao samo o događajima koji su vezani za ono vreme kad ste vi bili u Sarajevu. Vi ste u Sarajevo stigli 24. novembra kao šef Posmatračke misije za Bosnu i Hercegovinu, je li tako?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I sa manjim prekidima koliko vidim iz vaše izjave, vi ste boravili u Sarajevu više puta dao 24. avgusta 1992. godine.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne, mene su evakuisali iz Sarajeva 12. maja 1992. godine i posle toga sam uglavnom radio u Beogradu. Vratio sam se par puta u Sarajevo, ali ne često.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. U paragrafu 55 vaše izjave koju ste dali istražiteljima Tribunala, vi ste kazali otprilike ovo: "JNA se nije uplitala u referendum, nije sudelovala u blokadi i ostala je sve vreme u kasarnama". Je li tako?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Da, to je manje više tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Veći pokret iz kasarne bio je tek 3. maja kad se dogodilo ono o čemu ste već govorili, je li tako, kada su stradali oficiri i vojnici?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Potom ste u sledećem paragrafu rekli u prvoj rečenici: "Po gradu je počela nasumična pucnjava, po gradu i sa barikada". Da li to znači da su u tom momentu, znači 1. marta kao i narednoga dana sve strane već bile naoružane čim je moglo da dođe do pucanja i sa barikada i na barikade?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ljudi jesu bili naoružani tom prilikom, ne kažem da su svi bili naoružani, ali došlo je do incidenta u hotelu "Bristol" gde je bilo pucnjave između obe strane. Prema tome, bilo je očigledno da oni jesu bili naoružani.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li se JNA uopšte mešala u taj sukob na barikadama?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Koliko je meni poznato, ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Potom ste govorili u paragrafu 57 i 58 da vam je JNA pomagala u onom konvoju do aerodroma, čak ste rekli i ovako: "Morali smo preći osam barikada i na svakoj od njih oficir za vezu JNA i ja morali smo da pregovaramo". Dok niste propušteni, je li tako?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: To je tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Malopre ste bili pitani, ali niste odgovorili na to jer vas niko nije pitao da na to obratite pažnju pošto je zaista u iskazu koji je Mekenzi, general Mekenzi dao ovom Tužilaštvu, stoji ovo: "Čak je bilo izveštaja o napadima bosanskih Srba na jedinice JNA koje su pokušale da predaju svoje naoružanje, municiju i vojnu opremu snagama Teritorijalne odbrane u zamenu za bezbedan izlazak iz Bosne". Da li znate za takve izveštaje i je li to tačno?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Nisam upoznat sa takvim izveštajem.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E, sad u vezi toga bih vas pitao još samo jednu stvar. U paragrafima 14 i 15 vašeg iskaza, vi govorite o vremenu kada ste stigli u Jugoslaviju, tadašnju koja je još uvek postojala,

vreme oktobar 1991. godine. U paragrafu 15, u zadnjoj rečenici stoji da ste vi kazali: "Savezna vojska je takođe postajala sve više srpska vojska". Vi ste imali uvid u to kako se vojska ponašala u Sarajevu. Da li je u Sarajevu vojska bila na bilo čijoj strani?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja sam bio upoznat sa tim da većina pripadnika vojske su bili Srbi. Posmatračka misija je uspostavila kontakt sa JNA koja nije u početku priznavala našu misiju. Pošto sam se sastao sa generalom Kukanjcem, ja sam obišao celu zemlju i sastao sam se sa svim komandantima divizija i posle toga je JNA priznala meni da je pogrešila kada nije od početka priznala Posmatračku misiju. Posle toga smo mi uspostavili jedan tim za vezu sa saveznom vojskom i tad smo imali česte kontakte.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Mene zapravo interesuje, gospodine pukovniče, kada ste stigli u oktobru mesecu, jer vi govorite u ovom paragrafu 15 o stvarima iz tog vremena i vi ste tada kazali da je vojska već bila srpska vojska, je li to vaše mišljenje na osnovu vašeg uvida ili ste vi to čuli od nekoga?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: To je bilo moje mišljenje zasnovano na sopstvenom uvidu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Već u oktobru mesecu?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne, ja bih rekao da je to bilo tek pošto sam postao šef misije, znači krajem 1991. godine.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. U paragrafu 70 vaše izjave vi ste rekli: "Evropska zajednica priznala je Bosnu kao suverenu" i to je bilo 7. aprila i to nije na kraju krajeva ni sporno, je li tako? Ali ovo šta bih ja vama predočio tiče se opet nečega šta je dato u iskazu koji je dao general Mekenzi, a ima veze sa onim o čemu ste vi juče svedočili u glavnom ispitivanju i naročito se tiče onog vremena kada ste vi bili zaista u Sarajevu. On je rekao ovako: "Do 20. ili 21. aprila, akcije snaga bosanske Teritorijalne odbrane vođene širom nove države, imale su ozbiljnog odraza u Sarajevu". I sad se naglašava: "Dana 12. aprila ili otprilike tog dana, naređeno je Teritorijalnoj odbrani da blokiraju kasarne JNA, okupiraju njena skladišta oružja i komunikacijske centre i napadaju vojnike i njihove porodice sa ciljem da ih oteraju iz Bosne". To on govori u svom iskazu, tiče se vremena aprila meseca kada ste vi bili u Sarajevu. Da li vi išta znate o tome ili ne?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja nemam detaljna saznanja o tome. Moram da vas podsetim da je general Mekenzi bio komandant velike vojne organizacije u Sarajevu. Ja sam bio pojedinac koji je radio za Konferenciju o Jugoslaviji i moj se posao svodio na to. Prema tome, ja ne sumnjam u ono što je on rekao, ali ja ne mogu to ni da potvrdim.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Razumem, ali moje pitanje se tiče one stvari o kojoj ste juče govorili, a tiče se vašeg pokušaja da odete do Foče, da proverite one stvari koje se tiču izbeglica koje su bile na tom području. Da li je to o čemu se ovde govori u iskazu generala Mekenzija bio jedan od razloga što JNA nije mogla da garantuje vaš bezbedan prohod do tog mesta gde se nalaze izbeglice? Da li možete to da objasnite?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Pre svega, jedna ispravka. Nisam bio ja taj koji je pokušao da ode u Foču, ja sam znao da je bio tim posmatrača koji je pokušao da ide u Foču, ali u to vreme ja nisam bio više deo te organizacije. Ja nemam pojma zašto je JNA rekla tom posmatračkom timu da ne mogu da idu u Foču. Oni su im samo rekli da ne mogu da im garantuju bezbednost i stoga nećete imati slobodu kretanja, zašto se ovo sve desilo, ja to jednostavno ne znam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Potom ste u paragrafu 96 vaše izjave rekli da ste od maja predsedavao dnevnim sastancima između članova Predsedništva gospodina Abdića, gospodina Kljujića, generala Aksentijevića u ime JNA o povlačenju JNA, a imali ste, to ste juče već rekli samo niste upotrebili taj izraz snažan dojam da JNA želi da se povuče iz Bosne, je li tako?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: To je tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Potom ste u tim razgovorima govorili o aerodromu, razmeni ratnih zarobljenika, povlačenju oružja, i ti razgovori su naročito bili usmereni, kako ste rekli u vašoj izjavi, ka sporazumu o prekidu vatre.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine pukovniče, mene i Pretresno veće mislim da bi trebalo posebno da interesuje, pre svega Pretresno veće, kako su se odvijali ti razgovori o prekidu vatre i kakve su rezultate ti razgovori donosili? Ja nisam razumeo i ako možete, ja mislim

da je Pretresno veću ostalo nejasno, general Mekenzi govori da je on imao jedan sastanak sa vama i lordom Karingtonom 23. aprila, je li to, da li se sećate, da li je bio taj razgovor?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Da, 23. aprila ja sam prisustvovao sastanku jer sam se dogovorio da se taj sastanak održi na aerodromu tokom posete lorda Karingtona i Žoao Piniero (Joao Pinhiero) iz Portugala (Portugal) i ja jesam bio prisutan na tom sastanku.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Mene interesuje pošto general Mekenzi i mislim da bi Pretresno veće to mnogo više zanimalo i treba, ako možete Pretresnom veću da objasnite, da li se sećate, iako je malopre to vama pročitano, mene interesuje samo ovo, da su vam Filip Morion i general Mekenzi skrenuli pažnju da bosansko Predsedništvo nije spremno da poštuje sporazum o prekidu vatre, da su vam oni to kazali?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne, ne sećam se toga.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Ali ja bih vam ovde sad pokazao, opet jedan izveštaj koji je Mekenzi poslao Nambijaru u Njujork (New York), dakle Ujedinjene nacije, 22. juna 1992. godine. Da li se sećate i da li ste videli taj dokument koji je zvaničan dokument u kome pod tačkom 2 se kaže: "Mi, kao i većina imamo utisak da predsednik", ne kaže Izetbegović ali misli očigledno na predsednika Izetbegovića, "želi veliku vojnu intervenciju da mu vrati njegovu zemlju i njegov glavni grad". Potom dalje na jednom mestu kaže: "Činjenica je da su snage TO inicirale okršaje i ispalile granate, a možda i artiljerijske projekte na glavnu srpsku vojnu bazu jugoistočno od aerodroma". I na kraju kaže: "Sve dok jedna strana ne vidi stratešku korist od prekida vatre, borbe se nastavljaju". Da li se sećate, da li ste videli to ili ne?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Vi spominjete taj izveštaj kao dokument koji je general Mekenzi putem svog komandanta snaga, generala Nambijara poslao UN-u, ja nemam pristup tome. Ja nisam bio predstavnik UN-a tada niti sam sada, prema tome nema nikakvog razloga zašto bih ja imao na raspolaganju taj izveštaj. Druga stvar je da je ovo bilo 22. juna 1992 godine. 22. juna 1992. godine sam se ja nalazio u Beogradu, jer sam bio evakuisan iz Sarajeva, prema tome, nema nikakvog razloga zašto bi se taj izveštaj meni dostavljao, ja ne znam ništa o tome.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja nemam mnogo vremena, ja bih završio sa nekoliko stvari, opet iz iskaza koji je dao general Mekenzi. Predočio bih vam, tiče se događaja u Sarajevu, pa vi ukoliko nešto znate, molio bih vas da Pretresnom ceću objasnite, ukoliko ne znate, recite da ne znate. On kaže na jednom mestu u svojoj izjavi: "Sarajevo je često bilo meta žestokog granatiranja. Većinu štete su naneli topovi bosanskih Srba smeštenih u brdima oko Sarajeva. Ali lokalno građanstvo nije bilo svesno toga da su vladine snage TO inicirale dosta incidenata". Da li vi znate za tu pojavu ili ne?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja sam upoznat sa tim da je jedna od posledica neprekidnog granatiranja sa brda oko Sarajeva je bio pokušaj lokalnih građana da pokušaju da urade nešto da se zaštite. Šta su oni uradili, gde su oni uradili, ja o tome ne znam ništa. Ali kao što sam juče spomenuo u sukobu ove vrste gde postoje dve strane, očigledno je da će i jedna i druga imati neko naoružanje i izvesti neke vojne akcije. Prema tome ja nemam razloga da sumnjam u ono šta govori general Mekenzi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I ja bih vam predočio još samo dva događaja koje je opisao general Mekenzi. Ako znate, recite da znate, ako ne, recite da vam to nije poznato. Što se tiče vremena kad ste vi bili, jedan događaj se zbilo 16. jula i 22. jula, a vi ste se vratili u Sarajevo 1. avgusta. Ja bih vas molio da ako se sećate to potvrdite, ako se ne sećate, naravno, ne možete potvrditi. Jer general Mekenzi opisuje prvi događaj: "16. jula dan je prošao u objašnjavanju razloga delegaciji Međunarodnog crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross) zašto bi bilo ludo da mi branimo bolnicu "Koševo". Rekao sam da bi ideja imala smisla u bilo kojoj drugoj mirovnoj misiji. Ali u Sarajevu čim bi smestili naše ljude oko bolnice, snage Teritorijalne odbrane bi smesta svoje minobacače približile objektu, pucali na drugu stranu, izazivali osvetničku vatru, a onda optuživali Srbe da granatiraju bolnicu. Da je bolnica bila na strani bosanskih Srba, Srbi bi to isto uradili". Da li ste čuli za taj događaj? Ili slične događaje?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne, nisam čuo za taj događaj, kao što sam rekao, tog dana 16. jula nisam bio u Bosni, prema tome ne mogu ni da potvrdim, ni da osporim to šta je rekao general Mekenzi, nema razloga.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Još samo, gospodine pukovniče, sledeće: "22. jula prethodno popodne dva vojnika iz čete su primetili da snage TO pripremaju minobacački položaj, 50 metara od spoljnog ruba

baze BBR-a", to je baza Ujedinjenih nacija. "Obavestili su svog komandanta i uložili protest. Međutim, kad je zašlo sunce, minobacači su još uvek bili tamo sa posadom. Odmah iza ponoći svi su poskočili u krevetima kad je iz minibacača otvorena vatra. U roku od jednog minuta 300 vojnika je bilo u svojim bunkerima, baza se tresla, projektili su eksplodirali u kuhinji, trpezariji, na komandnom mestu". Zna li nešto o tome ili ne?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne znam ništa o tom događaju.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Samo još jednu stvar. Tiče se onoga o čemu ste govorili u glavnom ispitivanju. Vi ste rekli da je Karadžić kada ste razgovarali sa njim o onim događajima, rekao da će doći do sukoba. Vi ste upotrebili tu reč.

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ako imate na umu moje pitanje Radovanu Karadžiću o tome šta bi se desilo u slučaju da Bosna dobije nezavisnost, onda da, on je meni upravo to rekao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A vi ste podrazumevali da je reč o ratu?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala, časne sudije. Hvala, gospodine pukovniče.

SUDIJA MEJ: Gledam koliko je sati.

TUŽILAC NAJS: Imamo samo četiri pitanja.

SUDIJA MEJ: U redu. Onda samo četiri pitanja.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 5, molim vas. To je specijalni izveštaj o sastanku skupštine 24. januara 1992. godine, strana 2, pri dnu strane. To je sastanak kojem vam je optuženi postavljao mnogo pitanja. Pod komentarima vi kažete: "Čini se da SDS iako se složio da prisustvuje ovoj sednici, bio je tamo samo iz kozmetičkih razloga i jedino bi podržao referendum ako bi postigao razumne ustupke". Možete li da nam objasnite kako ste vi došli

do takve procene da su oni tamo bili samo iz kozmetičkih razloga i da bi podržali referendum samo ako bi dobili nerazumne ustupke?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Tokom mog vremena koje sam proveo u toj skupštini, a sastao sam se sa velikim brojem parlamentaraca sa obe strane i ne mogu konkretno da se setim koje od srpskih poslanika sam sreo, ali sam bio pod utiskom da oni ni na koji način neće da podrže pitanje referenduma o nezavisnosti i da će da se nađu u manjini u skupštini pošto su bili svesni toga da će ih Hrvati i Muslimani brojčano nadjačati. A pošto oni nisu bili dugo u parlamentu, oni su, kao što je rekao gospodin Milošević juče, odsustvovali od svakodnevnog prisustvovanja sednicama parlamenta i samo su se povremeno pojavljivali i iznosili te argumente koje je meni preveo moj prevodilac, ja sam ih na taj način interpretirao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, to je došlo iz direktnih kontakata sa poslanicima bosanskim Srbima?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 12, to je beleška vašeg razgovora sa optuženim. Na četvrtoj strani počinje rečima "Sarajevo", to su paragrafi 7 i 8. Pre nego što počnem sa svojim pitanjima, reč o tri ili dva pitanja, prvo nam recite koliko je dobro optuženi bio obavešten o pitanjima za koje ste vi bili zainteresovani?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ja sam imao utisak iz sastanaka sa gospodinom Miloševićem da je on prvo dobro obavešten i kao što je rekao, meni je rečeno da... Srbi u Bosni su mi rekli da je on osoba kojoj može da se veruje, i ja sam dakle imao utisak da je on jako dobro obavešten o tome šta oni žele da postignu. Drugo, moj utisak je bio da gospodin Milošević želi da uputi poruku narodu da im on daje uputstvo da prisustvuju tim sastancima, odnosno onima koji su mene poslali na sastanak ja sam prenio njegove instrukcije. Milošević je pomenuo nešto u vezi sa srpskim paravojnim snagama na teritoriji Bosne i da oni pokušavaju sve da zaustave dostavu oružja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 8. Vi ste rekli da je on rekao da Beograd ne može da zadrži humanitarnu pomoć bosanskim Srbima i onda u zagradi je pisalo odeća, hrana, novac. Da li je on konkretno rekao šta je mislio pod tim "novac"?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moje poslednje pitanje. Njegovi protesti zbog ilegalnosti napada na Sarajevo kao muslimanski grad, da li je on rekao bilo šta u vezi sa finansiranjem VRS-a?

SVEDOK DOJL – ODGOVOR: Ne, nije ništa.

TUŽILAC NAJS: Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Pukovniče, ovim je završeno vaše svedočenje, hvala vam što ste došli pred Međunarodni sud da svedočite, a sada možete da idete. Gospodine Najs (Nice), ima tabulatora u ovom dokaznom predmetu za koje treba da raščistimo situaciju. Čini se da dokazni predmet 515, tabulatori 13, 14, 29, i do 29 su trake, tabulator 11 je transkript i iznesen je pred svedoka, pa je prema tome različita situacija u vezi sa tim tabulatorom.

TUŽILAC NAJS: Da

SUDIJA MEJ: Ali tabulatori 13, 14, 19 i do 29, čini se da nisu prihvatljivi da budu uvedeni putem ovog svedoka.

TUŽILAC NAJS: Kako odluči Pretresno veće. Ali dokument 19 sam po sebi je dokument koji je doveden u vezu sa svedokom i on ga je identifikovao.

SUDIJA MEJ: Da, u pravu ste.

TUŽILAC NAJS: Po mom mišljenju, on treba da bude prihvaćen, a ostale ćemo da povučemo.

SUDIJA MEJ: U pravu ste. Od 20 do 29 će da bude povučeno, a 13 i 14 ćemo da prihvatimo. Hvala lepo. A sada ćemo da napravimo pauzu. Molim sekretara da priđe Pretresnom veću. Pauza od 20 minuta.

(pauza)

PRIJATELJ SUDA KEJ: Časni Sude, pre nego što svedok da svečanu izjavu, jedno važno administrativno pitanje koje mora da se pojasni, odnosi se na podneske od 8. avgusta u vezi sa pravilom o podnescima po Pravilu 92bis(D), i to je reč o podnescima Tužilaštva. Tu su tri fascikla transkripta i potkrepljujućeg materijala, to su amikusi primili u poslednjih 15 minuta. To

mora da se povuče iz tehničkih razloga. Tako da ako se vreme računa od sada, a ne od 8. avgusta, ja predviđam da bih time mogao da se pozabavim u narednih sedam dana. I pokušaću da podnesem svoj odgovor do sledećeg utorka.

SUDIJA MEJ: Da, ovo je sve materijal o Sarajevu, i naravno iz tehničkih razloga vi možete da dobijete dodatno vrijeme. Izvolite, gospodine Sakson (Saxon).

TUŽILAC SAKSON: Dobar dan, časni Sude. Još jedno administrativno pitanje. Koliko sam shvatio, odobrene su zaštitne mere za svedoka koji će da svedoči posle gospodina Kraljevića. Samo za zapisnik želim da kažem da će nam biti potrebna promena u redosledu svedoka.

SUDIJA MEJ: Da. Dajte da svedok sad da svečanu izjavu.

SVEDOK KRALJEVIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cjelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Da, izvolite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Svedočenje ovog svedoka će se odnositi na pitanja u vezi sa stranom 23 atlasa o Hrvatskoj. Gospodine, da li se vi zovete Stipan Kraljević?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste rođeni 8. januara 1937. godine?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U novembru 1995. godine da li ste dali izjavu istražitelju Tužilaštva u vezi sa onim što ste doživeli u području Iloka za vreme oružanog sukoba u Hrvatskoj 1991. godine?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da, dao sam izjavu.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste u okviru svoje izjave takođe dali tom prilikom i jedan broj dokumenata istražitelju Tužilaštva koji su se odnosili na

situaciju u Iloku 1991. godine i protjerivanje osoba iz Iloka između 1993. i 1995. godine?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste nedavno, 17. juna ove godine, dakle 2003. godine, imali mogućnost da pogledate ovu izjavu i napravite dodatak na izjavu?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste predstavniku Sekretarijata (Registry) ovog Međunarodnog suda potvrdili da je ostatak vaše izjave istinit i tačan?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, u ovom trenutku bi želeo da ponudim izjavu godpodina Kraljevića, dodatak i ostala dokumenta u spis po Pravilu 92bis.

sekretar: Ovo je dokazni predmet Tužilaštva 516.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Časni Sude, 1991. godine Stipan Kraljević je živeo u pretežno hrvatskom gradu Iloku u Hrvatskoj. Ilok je bio deo opštine Vukovar i leži na obali reke Dunav blizu grada Bačka Palanka u Republici Srbiji. Jedan broj drugih sela leže blizu Iloka, uključujući Lovas, Bapsku, Šarengrad i Tovarnik. Pre početka oružanog sukoba većina stanovnika ovih sela su bili Hrvati. Do septembra 1991. godine mnogi stanovnici ovih sela su se sklonili u Ilok koji je bio potpuno opkoljen snagama JNA i artiljerijom. Gospodin Kraljević je izabran za predsenika multinacionalne komisije čiji je zadatak bio da pregovara o mirovnom rešenju krize zajedno sa JNA. Dana 7. oktobra 1991. godine kada se ta komisija sastala sa pukovnikom Grahovcem, oficirom koji je bio komandant tog područja, pukovnik Grahovac im je rekao da će Ilok da bude uništen u roku od dva sata, ako se grad ne preda na kontrolu JNA. Komisija se vratila u Ilok i posle rasprava obavestila JNA da stanovnici Iloka ne mogu da pristanu na njihove zahteve. Dana 11. oktobra 1991. godine komisija za pregovore je prisustvovala sastanku u gradu Šidu sa pukovnikom Grahovcem i generalom Arandelovićem, komandantom Beogradskog korpusa JNA. Komisija je predložila da se stanovnicima Iloka dozvoli da predaju oružje lokalnoj policiji i zahtevala da JNA ne ulazi u grad Ilok. Oficiri JNA su dali članovima komisije spisak uslova za predaju Iloka i

general Arandelović im je rekao da ako stanovnici Iloka ne ispunе zahteve JNA, njegove jedinice će da sravne Ilok. Komisija se vratila u Ilok i odlučila da održi javni referendum 13. oktobra 1991. godine. Stanovnici Iloka i raseljena lica koji su se tamo nalazila su morali da razmotre dva pitanja. Prvo, da li ste za predaju svog oružja i potpisivanje sporazuma sa JNA? Odgovori da ili ne. I drugo pitanje, da li ste za kolektivno iseljavanje zbog krize? Odgovor da ili ne. 73 posto ljudi koji su glasali, glasali su da napuste Ilok. Nakon daljih pregovora sa JNA formiran je veliki konvoj 17. oktobra 1991. godine i približno 8.000 ljudi, uglavnom Hrvata, napustilo je Ilok u pratnji srpskih snaga do teritorije koja je bila pod kontrolom hrvatskih snaga. Tokom nekoliko narednih godina, još 1.500 osoba, uglavnom Hrvata proterani su iz Iloka. Ako mogu da se obratim Sekretarijatu na kratko da se dokument koji se nalazi pod tabulatorom 8 pokaže svedoku, a engleski prevod može da se stavi na grafoskop. Izvinjavam se, mislio sam na tabulator 6, kao i obično, gospođica Diklić ima pravu informaciju. U ovom dokumentu se kaže: "Na prvom glasačkom listiću bio je tekst", i tu su navedena dva pitanja koja sam ja upravo naveo i ispod drugog pitanja piše: "napisati broj osoba za iseljenje". A ispod toga kaže se: "Sastavni deo referenduma je tekst sporazuma kakav je ultimativno dat JNA koja je zastupana po generalu Arandeloviću dana 11. oktobra 1991. godine". Gospodine Kraljeviću, da li je ovo dokument koji ste vi dali Tužilaštvu putem istražitelja Tužilaštva?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li se na ovom dokumentu tačno pokazuju pitanja koja su data stanovnicima Iloka na referendumu 13. oktobra 1991. godine?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Možete li da objasnite Pretresnom veću zašto su ova dva pitanja navedena kao jedina opcija za stanovnike Iloka u to vreme?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Hvala na pitanju. Pokušaću objasniti. Prvo pitanje je bilo da li ste za to da se preda cjelokupno naoružanje i potpiše izloženi sporazum sa JNA. Na to pitanje na referendumu je stanovništvo odgovorilo u većini slučajeva sa "ne". Razlog tome je taj što u dosadašnjim odnosima sa JNA bili su takva loša iskustva, kao na primjer u Tovarniku, Ilači, Lovasu, Bapskoj, pa i u drugim mjestima. Svugdje je ušla JNA, tu su nastali vrlo veliki problemi, ali i stradanje stanovništva. Tako da je to bila nada jedi-

na da sačuvaju sigurnost u gradu. Na drugo pitanje: "Da li ste za zajedničko iseljenje iz mjesta zbog krizne situacije", odnosi se na to da je Ilok bio u okruženju više od mjesec dana, da je iz Bačke Palanke isključena struja, da su stalni napadi bili na Ilok i da praktično jedina mogućnost stanovnika je bila da se isele sa toga područja.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ako bih mogao samo da pojasnim to. Rekli ste da je jedina nada bila da se bezbednost grada sačuva na taj način. Kada kažete "na taj način", mislite u stvari na ovo prvo pitanje na referendumu. Da li vi time želite da kažete da bi se sigurnost grada sačuvala, dakle Iloka, ako bi se predalo oružje i potpisao sporazum sa JNA ili želite da kažete nešto drugo?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Želim kazati to da je u Iloku bio mir, da nije bilo nikakvih nacionalnih sukoba, da je policija održavala red i mir. Mi smo jednostavno tražili u gradu da i dalje policija održava mir i da vojska ne ulazi u grad.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U redu. Da je odgovor na prvo pitanje "ne", da vojska ne treba da uđe u grad, zašto je onda postojala ova druga opcija za zajedničko iseljenje?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Druga opcija opcija za zajedničko iseljenje postojala je zbog toga, što sam već ranije kazao, da su bila izuzetno loša iskustva sa Jugoslovenskom armijom u selima koja su došla pod komandu Jugoslovenske armije. Tu su stradanja bila izvanredno velika i konačno sve je stanovništvo protjerano iz tih mjesta.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Čega ste se vi i vaši susedi plašili ukoliko bi se grad predao JNA?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Plašili smo se toga jer je stajalo u ovome ultimatumu vojske da ima pravo ulaziti u svaku kuću, vršiti premetačinu, i kazniti svakoga za kojega smatra da može kazniti, da treba kazniti.

TUŽILAC SAKSON: Hvala, nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Kraljeviću, vi ste bili i na političkim funkcijama u Iloku, imate i, koliko sam ja video, univerzitetsko obrazovanje, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pretpostavljam da ste dobro upoznati sa tim prilikama i da ste razumeli prilike iz vremena o kojem svedočite?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da su stanovnici Iloka godinama mirno živeli sa svojim susedima, da je grad bio raznovrsnog i mešovitog etničkog sastava, premda su izrazitu većinu činili Hrvati. A da je posle izbora 1990. godine počela da jača napetost, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Do tada decenijama nije bilo nikakvih problema, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, ne možemo tako reći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li biste mi pojasnili to objašnjenje sada da se ne može tako reći? Kakvih je problema pre toga bilo?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Recimo, nije bilo dobre ravnopravnosti. Policija je bila izrazito srpska nacionalna po sastavu. Rukovodstvo je bilo također izrazito u takvom omjeru i u samom gradu, iako je 70 posto građana bilo takvog nacionalnog sastava, međutim, rukovodstvo je bilo sasvim drukčije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li biste mogli da mi objasnite kad kažete "rukovodstvo", mislite pretpostavljam na rukovodstvo u opštini, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je birao to rukovodstvo u opštini, jesu građani birali odbornike u opštinskoj skupštini i opštinska skupština birala svog predsednika izvršnog odbora i tako dalje? Je li to tako bilo?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Na svoj način da, ali se zna kako se bira u socijalizmu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali ste vi birali svoje delegate za skupštinu opštinu do tad?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, vi znate da je bilo jednostranačko uređenje i da je sve išlo po komandi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne znam da je sve išlo po komadi. Znam da je uvek bilo više kandidata na izborima i da su građani birali na tim izborima svoje predstavnike u sve organe vlasti.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Teoretski da, a praktično ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jeste imali vi neku funkciju u vreme do 1990. godine?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Bio sam direktor srednje škole do 1973. godine. Onda posle nisam bio nigdje, osim što sam bio u prosvjeti radio kao inženjer agronomije u srednjoj školi. A 1990. godine, nakon višestranačkih izbora, samo sam bio u mjesnom odboru grada Iloka i nisam imao nekakve druge dužnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi, iz ovoga šta govorite, proizilazi da je u Iloku koji je imao hrvatsku većinu stanovništva, je li to bila opština u to vreme?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Do 1963. godine bila je općina, a od 1963. do 1993. godine bila je mjesna zajednica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U okviru opštine Vukovar?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: U okviru općine Vukovar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ko je bio na čelu te mesne zajednice, je li to bio Srbin ili Hrvat?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Bio je Srbin.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A znate li Hrvate koji su takođe bili u rukovodstvu?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Bilo je i Hrvata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi kažete da su preovlađivali Srbi?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da su po direktivi nekoj Srbi preovlađivali, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, ne bi više odgovarao, mislim, ako može, na ta pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A recite mi, sobzirom da ste rekli da je i u miliciji tada, dakle u organima unutrašnjih poslova, da su bili većinom Srbi, da li je igde u Jugoslaviji neko po direktivi nekoga stavljao u miliciju ili su se ljudi prijavljivali, tražili zaposlenje, završavali policijsku školu, i ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam konstatirao da je to tako bilo, a ja ne bi odgovarao dalje na ta pitanja, mislim, jer se zna ko je postavljao policiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U policiju se primalo u radni odnos kao u svako drugo zaposlenje, koliko razumem ja.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Pa neka o tome svjedoče službe koje su bile odgovorne za to, ja nisam bio odgovoran.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi, gospodine Kraljeviću, šta je izazvalo tu napetost koja je nastala, kažete, nakon izbora 1990. godine?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Prije samih izbora 1990. godine, više-stranačkih izbora, u Iloku se odmah dogodio jedan događaj da je jedna grupa, navodno neidentificirana, nije se moglo otkriti, uništila, zapravo samo je povalila nekoliko spomenika na pravoslavnom groblju u Iloku. I, naravno, tisak je odmah optužio za to Hrvate. Međutim, novosadska televizija je na to groblje stigla prije nego što je policija uopće saznala za to. Znači, već je ujutro bila tu. Znači da je to bilo na jedan način organizirano. To je kao jedan primjer da se, na primjer, stvori napetost. Isto tako, u kolovozu 1991. godine "Ekspres politika" donijela je jedan članak gdje kaže da je u Iloku ubijeno 11 civila i da su ih izložili kao opomenu svim onim nacionalistima. Prema tome, nikakav događaj nije bio u Iloku. Čista konstrukcija da se stvori jedna napetost. Isto tako, bilo je objavljeno u beogradskom tisku da je recimo na bolnicu "Principovac" koja se nalazi na samoj granici između Hrvatske i

Srbije, zapravo jednim dijelom se nalazi napodručju Hrvatske, a novi dio na području Srbije, da su upale ustaše i maltretirale djecu. Znači, opet stvaranje jednog nepoverenja među građanima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je li nije bilo nikakvih incidenata u vukovarskoj opštini u to vreme o kome govorite? Nikakvih incidenata.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, jeste. Evo, recimo bilo je 2. svibnja 1991. godine u Borovu kada je poginulo 12 policajaca. Isto tako, bilo je barikada u Trpinji, Borovu, Negoslavicima i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi se sećate, kako čujem sad bili ste i izabrani na tim izborima, vi se sećate promena koje su se desile u Hrvatskoj 1990. godine, promena ustava i niza drugih događaja, onda i zakona i svega ostalog što je uznemirilo Srbe. Da li znate nešto o tome?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, znam recimo to da je jedan veći dio policajaca srpske nacionalnosti kad je došla odluka da se socijalistička oznaka crvena zvijezda zameni državnim grbom Hrvatske. Da su onda pojedini policajci napustili posao i otišli u Bačku Palanku i nastavili raditi tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zašto su policajci odreagovali na šahovnicu?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Vi to kažete šahovnica, mi to kažemo državni grb. Ali, gospodine Miloševiću, mislim, ali, ne znam zašto su reagirali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Oni koji su ostali policajci u Iloku, normalno su nastavili raditi svoj posao, iako su bili srpske nacionalnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li vam je poznato sa tim ustavnim promenama da je Srbima ukinut status ravnopravnog naroda u Hrvatskoj i da je donet jedan čitav niz zakona, ja sam ih ovde navodio ranije, ja sad nemam vremena da ih navodim, pošto ste vi obrazovan čovek, vi to znate, da li je bio razlog sve to da su oni uznemireni i da li je bilo pritisaka na njih?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: U Iloku nije na njih bilo pritisaka, iako mi je poznato da su pojedini predstavnici srpske nacionalnosti preko noći odlazili u Bačku Palanku, po danu se vraćali, ali niti je se kome što dogodilo

ni preko noći, ni preko dana, niti imovini koja je ostavljena, nego je čuvana kao i svaka druga imovina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, za one koji to ne znaju, Bačka Palanka je praktično preko mosta, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste, preko mosta odmah, sa redovnom gradskom linijom. I dogodilo se i to, mogu odmah kazati, da je, postoje dva autobusa, jedan je Bačke Palanke, jedan je Iloka koji su normalno prometovali između ta dva kao gradski autobusi. Međutim, jednoga dana se dogodilo to da su pojedinci upali u ovaj autobus u Bačkoj Palanki, autobus "Čazmatransa", zarobili ga i predali ga "Dunavprevozu" i otada nikad taj autobus nije vraćen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Otet je autobus?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi da li ste vi smatrali u to vreme kad su se ti događaji odvijali, mislim i na promenu Ustava i na donošenje zakona i tako dalje, da je napravljena diskriminacija prema Srbima u Hrvatskoj?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Moje mišljenje je da nije napravljena diskriminacija, nego bila je težnja da se uspostavi ravnopravnost između svih građana u republici Hrvatskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kakva je to po vašem mišljenju uspostavljena ravnopravnost kad su Srbi kao narod isključeni iz Ustava Hrvatske?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da li su isključeni iz Ustava Republike Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, do tada po Ustavu Hrvatska je bila država hrvatskog naroda, srpskog naroda i drugih građana. Po novom Srbi su bili eliminisani kao narod.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne bih htio raspravljati o pravnim aktima. Mislim, neka to stručnjaci rasprave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, te promene, da ne ulazimo u pravne, da li mislite da je Srbe "šahovnica" podsećala na ustaške simbole iz Drugog svetskog rata?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam što je njih podsećalo, mislim Srbe što je podsećalo, ali hrvatski grb je stari grb, prema tome nije ustaški.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije sporno da je stari grb, ali vama su poznata stradanja kojima su bili izloženi pod takvim znamenjem u Drugom svetskom ratu.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Mislim da svedočimo o 1991. godini i dalje, a mislim da se sada ne sudi 1941. i 1945. godini.

SUDIJA MEJ: Da, to smo razmotrili sa već puno svedoka, to je apsolutno gubljenje vremena. Hajde da pređemo sada na događaje iz bliže prošlosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, molim vas, pošto kažete u tački 6 svoje izjave da je "prema Ustavu iz 1974. godine svaki grad imao pravo da formira postrojbe Teritorijalne odbrane do maksimalno 500 pripadnika", je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Taj ste Ustav odbacili kad ste ga promenili, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je nakon proglašenja nezavisnosti Hrvatske grad Ilok formirao odred civilne zaštite koji je bio povezan sa policijom, kako govorite vi u tački 6, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da ih je naoružala tada hrvatska policija?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Oružje Teritorijalne obrane koje je bilo predviđeno za Ilok oduzela je Jugoslavenska armija još ranije. To naoružanje o kojem ovdje govorimo, mislim sastojalo se od svega nekoliko automatskih pušaka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zašto je naoružavana civilna zaštita u to vreme?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da se održava red u gradu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je li bilo kakvog nereda u gradu? Da je trebalo mobilisati i angažovati i civilnu zaštitu osim redovne policije.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da, došla je vojska na granice i željeli su ući.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vojska je u to vreme o kojem vi svedočite, bila legalna Jugoslovenska narodna armija koja je bila raspoređena na celoj teritoriji nekadašnje SFRJ, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Neće biti tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako vi tako tvrdite, to je vaše mišljenje. Vi smatrate da nije bila legalna oružana sila SFRJ tada, Jugoslovenska narodna armija, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Nije se ponašala jednako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je u Hrvatskoj došlo do masovnog otpuštanja Srba, pre svega iz policije, doduše i nekih nepodobnih Hrvata, ne samo Srba?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Razgovaramo o Iloku. Nije bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, svi Srbi koji su radili u policiji u Iloku su ostali da rade i dalje?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da. Ja nemam barem drugih obavijesti, saznanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, je li bilo nekih problema u vezi sa Teritorijalnom odbranom i ranije na području Iloka za vreme onog "Maspoka" sedamdesetih godina?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne bih o tom govorio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je išta poznato o tome?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ja znam da su onda bila stalno politička previranja, ali sa Teritorijalnom odbranom ne znam šta se događalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su tada takođe bili pokušaji da se u okviru Teritorijalne odbrane formiraju nekakve takozvane omladinske jedinice?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Što je onda predsednik Tito smenio hrvatsko rukovodstvo?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne bih o tome opet. Ne znam što je bilo.

SUDIJA MEJ: To je bilo 20 godina pre događaja koje mi sad ovde razmatramo, tako da je to potpuno irelevantno. Pređite dalje, na nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete da je JNA preuzela oružje iz skladišta Teritorijalne odbrane, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je ta odluka da vojska preuzme oružje Teritorijalne odbrane se odnosila na celu Jugoslaviju i na sve republike?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Mislim, ja sam rekao prije da nije bio jednak odnos Jugoslavenske vojske prema svim republikama i prema svim djelovima države. I prema tome ne znam da li je bilo oduzimanja oružja od Teritorijalne odbrane recimo u Srbiji, u Bosni, Hrvatskoj, Sloveniji ili ne, ali znam da je u Iloku odnešeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije bilo oduzimanje, nego odluka Predsedništva SFRJ da vojska stavi pod kontrolu ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Znam to ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Teritorijalne odbrane u svim republikama.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Znam to da je jugoslovenska vojska naoružavala i srpsko pučanstvo što nije u skladu sa Ustavom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li naoružavala vojska Srbe u Iloku možda? Je li vam poznato da je vojska naoružavala Srbe u Iloku?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi kažete da je u julu JNA granatirala Ilok?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bez ikakvog povoda. Na mostu "25. maj".

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zar nije tačno upravo suprotno da je tada uništen jedan tenk koji je prelazio preko mosta, tenk je pripadao JNA, i da ga je uništio svakako neko ko nije pripadao JNA?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Događaj je bio ovakav. Kontrolna točka Jugoslavenske armije bila je na iločkoj strani mosta, tu je prije bila stacionirana i policijska kontrola, i na razmaku od možda 200 metara bila je i jugoslavenska vojska i policija grada Iloka. Iznenada je sa puškomitraljezima uništeno vozilo policijske uprave Iloka, policijskog MUP-a Ilok. Jedan je policajac ubijen i tri su ranjena. Bilo ih je četvero. Policijsko vozilo je izgorilo. Jedan pripadnik, koji je bio valjda tamo u blizini, ispalio je jednu navođenu valjda ovu, ne znam tačno kako se to kaže, ali ja mislim iz ručnog bacača i uništio tenk kojih je onda tamo bilo, ne znam, možda sedam ili šest, tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni su bili stacionirani tamo, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to onda po vama bio razlog da JNA traži da se oružje stavi pod kontrolu?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Onda je također traženo da se oružje stavi pod kontrolu, da. Ali tako da dođe pod kontrolu JNA, ali ne policije Ilok.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je policija Ilok zaista u policijskom naoružanju trebalo da ima i raketne bacače kojima se uništavaju tenkovi? Je li to spada u naoružanje policije?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne spada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li vam je poznato da je sa početkom krize, znači 1990, 1991. godine, težište aktivnosti u vezi sa otcepljenjem Hrvatske upravo bio taj rat protiv JNA i njeno razbijanje?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: To su vaše riječi. Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate opšteg napada na kasarne širom Hrvatske? Blokade kasarni i napade na kasarne.

SUDIJA MEJ: On svedoči o lloku. Prema tome, molim vas, usmerite svoja pitanja na to i na ono na šta on može da odgovori, na relevantne stvari. Mi smo čuli o ovome, o ovim pitanjima i možda bi drugi svedoci na njih bolje odgovorili. A sad se, molim vas, usredsredite samo na llok.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali i to što se desilo 8. jula 1991. godine na mostu kad je uništen taj tenk i to je bio jedan od napada na JNA.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da, ali prethodno su, kažem, ubijeni policajci, ali odma je bila i odmazda sljedeći dan kada su zrakoplovi JNA mitraljirali "Principovac", takođe ranili nekoliko pripadnika i ubili isto, također jednog pripadnika. Igrali su nogomet.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, molim vas, pošto kažete iz mitraljeza su napadnuti stradali policajci iz lloka pre tog događaja, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je pucao na te policajce?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: JNA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li vi to znate sigurno?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Nije mogao niko drugi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zaključujete da nije mogao niko drugi da puca na policajce i zato pripisujete JNA. Vi to niste videli, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Naravno da nisam vidio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Što bi JNA pucala po policijskom automobilu bez ikakvog razloga i odakle vam uopšte ta ideja?

SUDIJA MEJ: Na ovo može da odgovori neko iz JNA, a ne ovaj svedok. Možda bi mogli ovako to da formulišemo, da li se zna iz kog razloga, ili da li je očigledno kakav je razlog JNA mogla da ima da otvori vatru na policiju?

SVEDOK KRALJEVIĆ: Ne znam tačno kakav je razlog bio. Do tada je uvijek tekao jedan normalan promet građana između Iloka i Bačke Palanke. Naravno, pod tim normalnim podrazumjevam, znači da je bilo uvijek pod paskom i policije, ali i vojske JNA. Možemo nagađati što je, ali ja ne bih htio nagađati, ali sa vrlo velikom vjerovatnošću, stopostotnom, to je izvjela JNA, jer je to i priznala. Kapetan Grahovac je priznao da su to oni napravili. Osobno znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, šta je naveo, ako je on rekao da su oni pucali na to policijsko vozilo, šta je naveo kao razlog da se puca na policijsko vozilo, pošto kažete lično znate da je on to potvrdio?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da je nekakav tobož izgred negdje bio, ali ne znamo kakav, ni gdje, niti imamo pojma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Valjda nećete da kažete da neko zbog nekog izgreda uzme da puca iz mitraljeza na policijsko vozilo?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Nije bilo nikakvog događaja prije toga, ali je vozilo bilo uništeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pošto niste videli, vi pretpostavljate dakle da je to mogla da učini samo JNA i ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, nego priznanje zapovjednika Grahovca, koji je tvrdio, zna čitava policija jer je to tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je vama poznato, ja sam gledao mnogo dokumenata o tome, a i slušao iskaze, čak i ovde, da su jedinice JNA sve dok nisu i same postale objekat napada, imale samo ulogu razdvajanja sukobljenih strana, i onemogućavanja sukoba? Je li to tačno ili nije?

SUDIJA MEJ: Svedok može da odgovori samo na ono šta se tiče Iloka. Da li ste vi u Iloku i u okolini stekli utisak da je JNA bila tamo samo zato da bi razdvojila strane?

SVEDOK KRALJEVIĆ: Oni su jasno kazali da žele ući u Ilok i uzeti komandu. Na svim sastancima to je bilo osnovni moto. Prema tome, nema nikakvog razloga da se može kazati da je došla štitit samo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Kraljeviću, uništen je tenk i JNA traži da uđe i da može da kontroliše to područje i da se preda naoružanje, je li tako ide sled događaja?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Bilo je zahtjeva i prije, no u redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da idemo konkretno na ove stvari koje ste vi ovde prezentirali. Kažete da je 28. oktobra JNA stanovnicima Bapske uputila ultimatum u kome je stajalo da ukoliko ne predaju oružje do 16.00, citiram ovo što ovde piše, "vašeg sela neće biti na zemljopisnoj karti", i to u pismenom obliku.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ovaj papir rukom pisan?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Navodno ga je potpisao neki major čiji je potpis nečitak. Je li tako, gospodine ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Slobodan Barjaktarević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste vi poznavali tog čoveka, jeste ga upoznali?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li postojao uopšte taj čovek?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Sigurno da postoji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Major može komandovati najmanje bataljonom. Zar vam se čini da ovo liči na neki akt JNA? Pa svaka četa ima četnog pisara i pisaću mašinu i mogućnost da komunicira na jedan pristojan način. Meni ovo liči na najobičniji falsifikat.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Taj dokument donio je jedan radnik Boro Todorović, mislim da se tako, Tomić, ispričavam se, Boro Tomić, koji je iz Šida, koji je bio zaposlen u zadruzi u Bapskoj. On je taj dokument donio i predao ga predstavnicima Mjesne zajednice Bapska.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, čak ni donosilac nije bio predstavnik JNA?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Nije. Ali kasnije je taj Slobodan, major taj, razgovarao sa predstavnicima mjesne zajednice, jer su oni sutradan otišli sa njim na sastanak i razgovarali. Oni tvrde isto o tom dokumentu da je takav.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ovo šta ovde piše nije sporno. Nego je sporno da ovo može biti dokument JNA.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: On je to posalo, on je to priznao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako vi to znate? Taj koji je to potpisao.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Tomić, to mi kažu ovi, osobe mjesne zajednice kojima je to upućeno, jer su sa njim razgovarali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, taj dokument je 28. septembra 1991. godine.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi znate da je pre toga upravo aktivnostima, koje je na određen način u to vreme predvodio lord Karington, napravljen dogovor da mora da prestane svaka oružana aktivnost i da smo svi tome dali podršku.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Sjećamo se i to nam je davalo nadu u mirno rješenje na čitavom ovom području.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tu je stajalo da je potrebno da se povuku svi na dovoljnu razdljinu, da se potpuno prekine vatra, da se razoružaju i raspuste sve paravojne snage i neregularne jedinice, da se demobilišu rezervisti Hrvatske nacionalne garde i da se jedinice JNA vrate u kasarne. Je li vi znate da upravo vaša strana nije ispoštovala ni taj sporazum?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Naši u Iloku, Šarengradu, Bapskoj održavali su straže samo u mjestu ili na samom ulazu mjesta, nigdje dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja ne želim da širim pitanja na bilo šta izvan Iloka, ali vama je kao čoveku koji se bavio politikom i u to vreme i obrazovanom čoveku bilo poznato da taj sporazum nije ispoštovan,

da su širom Hrvatske nastavljeni napadi na JNA? Tada je Kadrijević, koji je uostalom i sam iz Hrvatske, pisao lordu Karingtonu i upozorio ga, to su objavile sve novine tada, sećate se tada?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Sjećam se svega, ali znam da je vojska stalno napredovala i osvajala jedno po jedno mjesto. Prije Bapske 20. i 22. sravnjen je Tovarnik sa zemljom, zatim odmah 24. Ilača, pa onda napad na Lovas, kada gdje je ušla vojska i paravojne jedinice izvlačili su iz kuća ljude i gdje je ubijeno tada 23 čovjeka, sve je to u tim danima rađeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi pravite razliku između vojske i paravojnih jedinica?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Pravim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa da li vam se čini iz informacija bar koje imate da to nije činila vojska nego su razne paravojne jedinice dolazile u sukobe ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine Milošević, sigurno je jedno da su te paravojne jedinice pojedine dolazile pod zaštitom vojske, i da ih je vojska naoružala i da su imale odoru takvu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vojnu uniformu su imali rezervisti širom Jugoslavije. To svi znate, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Takvi su dolazili, u odorama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da se vratimo na sastanak sa JNA. Vi govorite da ste se sreli sa pukovnikom Grahovcem?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jedino šta je bilo traženo je da je predate oružje?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da se preda oružje i da se odloži kod mosta gdje bi bilo pod nadzorom JNA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to bio neki neumeren zahtev, da se preda oružje i da bude pod nadzorom JNA?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da, ali i uz to odmah da vojska uđe i da prekontrolira, da uspostavi komandu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čime ima da komanduje? Tražili su da uđu i da prekontrolišu da li je ostalo kakvo oružje, da li je oružje predato, znači samo da li se poštuje sporazum. I ništa drugo. Je li tako ili ne?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Policija Iloka je bila u stanju da održava red i mir, i bio je mir, nema potrebe da vojska ulazi u grad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se vojska neosnovano smatrala nadležnom da treba da zapleni oružje koje treba da prouzrokuje nesreće i da treba da kontroliše da li je to oružje sve predato ili ne? Je li to bio njen posao?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, nego policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To se sve dešava pošto je napadnuta vojska i uništen tenk.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Vojska nije napadnuta. Strogo je bilo zabranjeno da se puca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Osim taj tenk što je uništen na mostu?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da. I nije ništa drugo. Niti jedan drugi pucanj nije bio u jugoslavensku vojsku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U Iloku?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: U Iloku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali zato širom Hrvatske jeste, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: U Iloku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A oni, pretpostavljam, nisu zauzimali svoje stavove prema jednom mestu i kad je reč o Iloku, nego prema opštoj situaciji koja je u to vreme bila u Hrvatskoj gde su bile blokirane kasarne i ubijeno mnogo ljudi?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Razgovarajte sa drugima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li to ulazi u taj kontekst ili ne? Nije Ilok bio centralno pitanje.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ilok je bio u okruženju gdje je recimo najbliži ostali deo Hrvatske bio slobodan 60 kilometara. Prema tome, od Iloka nije mogla prijetiti nikakva opasnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas neću pitati o drugim stvarima, mada nadam se da ćete se složiti da je teško iz konteksta izvlačiti jedan grad, a ne posmatrati celu situaciju, pretpostavljam da je vojska zauzimala svoje stavove na osnovu celokupne situacije, to pretpostavljam da i vi mislite. Vi se sećate, na primer, to je znala cela Jugoslavija, kada su masakrirani 13 vojnika iz garnizona Karlovac, na Koranskom mostu, to je bilo 21. septembra 1991. godine. Znae odnos prema vojsci koji je počeo da ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Mogu vam kazat da su informacije do Iloka vrlo slabo stizale, jer su uništeni prethodno sva sredstva komunikacije. Od televizijskog odašiljača u Tovarniku, Papuku i svim drugim mjestima, tako da praktično Ilok je bio u potpunoj izolaciji. Čak ni struju posle nismo imali iako smo mogli slušati preko tranzistora, mogli smo slušati Novi Sad i Beograd.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Mogli ste i Radio Osijek bar da čujete i neke druge lokalne radio stanice.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, sa boljim tranzistorima da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sećate se da je 1. novembra i dalje, da su hrvatske snage onaj opšte poznati napad na Zapadnu Slavoniju i Maslovinu, uglavnom srpsko stanovništvo stradalo i isterano i uopšte bio je jedan haos tada? Da li se toga sećate, gospodine Kraljeviću?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ovako to je, znam, bilo kada smo mi otišli u progonstvo. Ali sam čuo mnoge izjave od Iločana koji su ostali u Iloku i kojima su te izbjeglice govorile, da ih je vojska jednostavno digla i da idu sami u progonstvo i da preko Banja Luke došli su u Bačku Palanku i došli u iločke kuće. Mnoge kažem da je vojska prisilila. Ja ne tvrdim da je sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stanovnike Iloka?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, nego srpsko stanovništvo u Zapadnoj Slavoniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koja vojska ih je prisilila?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Jugoslovenska vojska.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Kraljeviću ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: To tvrde mnogi Iločani koji su ostali u Iloku. Ja to ne mogu drukčije komentirat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da bismo uštedeli vreme, ni ja ne mogu to zaista da komentarišem. Poznat je napad na Zapadnu Slavoniju, poznato koliko je ljudi stradalo, poznato ko je napao Zapadnu Slavoniju, valjda nije JNA i poznato je ...

SUDIJA MEJ: Da. Ne. Ako imate pitanje, postavite pitanje, nemojte da iznosite komentare.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi kažete da su 8. novembra u grad stigla tri evropska posmatrača, a u naredna dva dana stigla još dvojica. Je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: To je bilo 8. 10. desetog, jesam dobro shvatio vaš ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam zabeležio da ste 8. novembra, ali dobro...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: 8. ne novembra, nego 10. meseca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oktobra?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Oktobra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da. I šta su, među njima su bili Hju Keningam (Hugh Cunningham) i Petr Kipr (Petr Kypr)?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Hju Kening i Petr Kipr.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. I šta su oni registrovali?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Zamolili smo Hju Keninga da ode da prekontrolira kakvo je stanje u Šaregradu i Bapskoj. Dobio je odobrenje od jugoslavenske vojske da može otići u Šaregrad, ali nije dobio odobrenje da pogleda Bapsku. U to vrijeme su bili razoreni i jedno i drugo mjesto, i uglavnom pod kontrolom. Drugi dan, 10., otišao je u Lovas. Ja mislim da je to bilo 11... Ispričavam se, 11., oni su došli u llok 10. još, ali su 11. otišli u Lovas. I onda su me izvijestili, odnosno i druge predstavnike lloka da su razgovarali sa predsednikom novim Mjesne zajednice u Lovasu i u tri rečenice mogu kazati sljedeće je kazao: "Imaju mjesni odbor od pet članova, on je Srbin i predsjednik mjesne zajednice, zamjenik mu je isto jedan Srbin, i tri su poštena Hrvata". Kazao je da u Lovasu ima 50 posto stanovnika domaćeg porijekla i 50 posto doseljenih valjda iz Like. Da ove doseljene iz

Like treba 80 posto protjerati. Prema iskazu bio je potpuno pijan, ali u redu. Dobio je i popis od 21 žrtve koje su sahranili u masovnu grobnicu koje su dan toga prije te jedinice pobile.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači to rukovodstvo je bilo sastavljeno od dva Srbina, tri Hrvata i protestovalo protiv ponašanja izbeglica koje su došle iz drugih delova Hrvatske?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Nisu onda došle još nikakve izbjeglice iz drugog dijela Hrvatske. To je bilo tek pred Božić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odakle onda ti ljudi? Što bi došli oni tamo?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ovo je stanovništvo koje je doseljeno ranije, ličko stanovništvo hrvatskog porijekla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ranije. Posle drugog svetskog rata.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da, da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je onda drugo. A recite mi, molim vas, pošto mi se ovo čini neverovatno, samo mi razjasnite, vi kažete da ste bili prisutni kada Adam Rendulić, dakle vaš čovek, pita u Šidu generala Arandelovića zašto su ubijeni neki ljudi u Lovasu, a da je on odgovorio "bila je to osveta zbog pogibije jednog pripadnika JNA" i to što je njegov leš nađen u polju kukuruza. Je li moguće da ste vi čuli takav razgovor i da general JNA objašnjava da je to JNA uradila iz neke osvete?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne da sam ja čuo, nego je bilo na tom sastanku ja mislim devet predstavnika grada Iloka, višenacionalna ova komisija u kojoj je bilo i dva Srbina i dva Slovaka i ne znam, Muslimani i drugi, prema tome svi su čuli to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali, ja razumem da je on, pretpostavljam, tumačio šta je to moglo da bude, a ne da je JNA izvršila neku osvetu.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Upravo je rekao da je izvršila osvetu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: JNA?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Kraljeviću, izjava mi je neverovatna, pa sam zato želeo da je razjasnim. Vi pominjete referendum i maločas vas je gospodin Sakson pitao o referendumu. Međutim, kada je već reč o glasanju, da li vam je poznato da je na tom području na tim izborima 1990. godine najveći broj Srba glasao upravo za Savez komunista Hrvatske, SKH SDP Ivica Račana i da je tako i na toj listi broj Srba ušao i u hrvatski Sabor? Dakle, Srbi sa tog područja nisu glasali ni za kakve srpske nacionalističke stranke, nego za SKH - SDP, je li vam to poznato?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Bili su višestranački izbori, bilo je više stranaka, svak se opredjelio prema svojoj želji. Znam rezultate izbora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jesu oni ovakvi kako vam ja kažem.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam ko je glasao, ali znam rezultate izbora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Referendum, objasnili ste pitanja i ja neću da na tim pitanjima gubim vreme. Pošto ja ne znam, osim iz ovih dokumenata koji su mi dostavljeni, ništa drugo o vašem svedočenju, ja sam uzeo da pročitam ovaj sporazum, on nosi, ja sam ga dobio od predstavnika gospodina Saksona koji je vas ispitivao, član 1: "Na osnovu zahteva građana Iloka, Bapske i Šarengrada, a posle završenog referenduma ...

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, može li da se pojasni o kojem je sporazumu reč, na koji sporazum se poziva gospodin Milošević?

SUDIJA MEJ: I to bi trebalo da bude pred svedokom, kopija tog sporazuma.

SUDIJA KVON: Mislim da je to tabulator 7.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, da li je to sporazum koji se nalazi pod tabulatorom 7? Vi se pozivate na... Molim vas stavite kopiju dokumenta pred svedoka. Gospodine Kraljeviću, mislim da je to sad taj dokument pred vama. Da, gospodine Miloševiću, sada imamo sve dokumente, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, član 1 piše, zato je meni nejasno ovo šta vi govorite o, kako bih rekao, jednom potpuno neprimerenom ponašanju JNA, iz ovog sporazuma ja to ne mogu da vidim, pa ću da vas

zamolim da mi objasnite, jer vidim gore da su predstavljali, ko je predstavljao da ne čitam sad, između ostalog i vi kao predsjednik komisije za pregovore, i onda se kaže: "Na osnovu zahteva građana Iloka, Bapske i Šarengrada, a posle završenog referenduma omogućava se svim građanima ovih naseljenih mesta, kao i izbeglicama koji su se zatekli u ovim mestima, da se mogu iseliti ukoliko to žele, sa članovima svojih porodica". Dakle, mogu da se isele oni koji to žele sa članovima svojih porodica. A u članu 5 kaže: "Po izlasku građana iz napred naseljenih", valjda napred navedenih, ali piše "iz napred naseljenih mesta, pre formiranja konvoja, pripadnici JNA uz prisustvo organa ministarstva unutrašnjih poslova i članova misije Evropske zajednice izvršiće pregled", u zagradi "pretres", zatvorena zagrada, "svih objekata za koje se ukaže potreba". Dakle, u sporazum koji je i potpisan uz prisustvo predstavnika misije Evropske zajednice, JNA omogućava svim i brine se da obezbedi koji to žele da odu, a onda član 6, molim vas: "Pripadnici JNA obavezuju se da će obezbediti ličnu i imovinsku sigurnost građana koji ostaju u naseljenim mestima, kao i ostale imovine građana koji su živeli u ovim naseljenim mestima". Znači, čitajući ovaj sporazum proizilazi, ako ja ovo mogu da razumem, da je jedan broj građana želeo da se iseli, da ode na bezbedan način, i da zbog okolnosti koje su se dešavale traži da JNA im to omogući, da JNA omogućava ono što građani traže i naglašava, kao u članu 6, da garantuje bezbednost svima koji žele da ostanu, kao i imovinu onih koji odu a ostave je za sobom. Je li to tako, gospodine Kraljeviću?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Moramo znati uvjete kako je nastao ovaj sporazum. Prije svega, ovaj sporazum, prilikom potpisivanja bili su i predstavnici međunarodne zajednice kao što ovdje i piše. Ponašanje Jugoslavenske vojske bilo je sasvim drukčije u ovom momentu, nego na prethodnom sastanku kada nije bilo predstavnika međunarodne zajednice. Druga stvar mislim piše, da ovaj sporazum, kad kažete ovdje "na osnovu zahteva građana Iloka", ovo je izdiktirano, ne žele građani Iloka iseljenje, oni su željeli, mi smo na tom sastanku jasno kazali da vojska ne ulazi u grad, oružje će biti predano policiji, ali da vojska ne ulazi u grad. Međutim, vojska na to nije pristala, a znamo što se događalo ranije, ja sam to već nekoliko puta ovdje ponovio, u svim mjestima gdje je vojska ulazila, ulazile su pod zaštitom vojske i paravojne jedinice, i kao što znamo događali su se masakri. I naravno, građani su željeli otići u sigurnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, oni nisu bili prisiljeni da idu, nego su izrazili želju da odu iz tog kraja.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Oni su se i nakon rata vratili. Prema tome, ko bi se iselio iz svojih kuća onako, znadete, sa željom baš? Iako je ta želja sumnjiva, znadete kad vam visi Damoklov mač (The Sword of Damocles) iznad vrata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bili su sukobi u to vreme.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da, bili su sukobi. Evo, recimo ...

SUDIJA MEJ: Sačekajte trenutak. Obojica govorite u isto vreme. Sada ćemo da napravimo pauzu. Imate još pet minuta, gospodine Miloševiću. A onda ako amikusi imaju nekih pitanja, mogu da ih postavite. Gospodine Kraljeviću, mi svakog svedoka upozorimo, pa i vas, nemojte ni sa kim da razgovarate o vašem svedočenju dok se ono ne završi, a to uključuje i predstavnike Tužilaštva. Pauza od 20 minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, mogu li ja da dobijem nešto više od pet minuta? Mislim, pet minuta mi zaista nije dovoljno da završim sa ovim ispitivanjem.

SUDIJA MEJ: Razmotićemo to.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Imate 10 minuta, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da pokušamo da ovo, gospodine Kraljeviću, dakle, vrlo jasno se kaže da je to na zahtev građana Iloka, vrlo jasno se kaže u sporazumu i vidi se da su prisutni i predstavnici Evropske zajednice, da će pregledati biti, znači, uz njihovo prisustvo, a kaže se da se građanima koji ostaju, znači koji ne žele da idu, ostaju, garantuju i lična i imovinska sigurnost i tako dalje. A onda već u sledećem članu 7 se kaže: "Organi MUP-a iz Iloka, njih oko 60 koji poseduju službeno oružje, isto će zadržati kod sebe". Znači, ne razoružavaju ni policajce, već policajci koji su bili u Iloku, zadržavaju svoje lično oružje, idu zajedno sa njima, omogućavaju im da pridu. Prema tome, je li iz ovoga sporazuma jasno da tu na zahtev građana Armija omogućuje da oni koji žele da idu, mogu bezbedno da odu, sobzirom na mnogo sukoba u okruženju, to je nešto što im je bilo

neophodno garantovati, a da oni koji žele da ostanu, mogu da ostanu i da im se garantuje bezbednost? Je li to tako ili nije, gospodine Kraljeviću?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Nakon ovog potpisivanja sporazuma koji je pak moramo kazati više izdiktiran, jer ga je diktirao pravnik Šida u vojnoj odori, mi smo takođe građanima objasnili da oni koji žele mogu ostati, a oni koji žele mogu izići u kolonu, i da je potpisan sporazum sa vojskom koja će garantirati sigurnost i to se dogodilo. Međutim, bilo je i drugih primjera gdje nije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, ja vas sad pitam za ovo.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam za ovo. Dakle, da li je jasno da to nije bilo pod bilo kakvom prisilom? Je li to bila vaša želja? Kao što je bila i želja onih da ostanu šta su ostali.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, u onom ultimatumu stoji: vojska će ući u grad, izvršiti zaposjedanje grada i konrolu. I to je učinila i kad smo mi otišli i učinila bi i bez toga. I naravno da bi bile posljedice kakve su bile i u drugim mjestima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To šta bi bilo, mi ne možemo sad da nagađamo. Ja želim da raščistimo ovde pošto vi kažete: "Drukčije su razgovarali kad nisu bili predstavnici Evropske zajednice". Evo sad su bili predstavnici, vi ste mogli pred njima da iznesete bilo kakve svoje primedbe, želimo da se promeni član 1 ili član 6, 7, 8, nije važno koji. Ovo je i po formi i po sadržini nešto što je sporazum dve strane.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, mi smo tražili da vojska ne ulazi u grad, da policija može garantirati sigurnost u mjestu. To nije dozvoljeno. Druga stvar, što bi se dogodilo? Dogodilo bi se to što se dogodilo, vidimo oni koji su ostali 1.500 ljudi je moralo kroz ovih pet godina napustiti svoja ognjišta. Prema tome, vidi se kakva je bila svrha.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa iz ovog sporazuma se ne vidi, a iz nečega drugog ako smatrate da se vidi ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Vidi se, vojska je bila zadovoljna da stanovništvo ode, i da se etnički očisti ovo područje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iz čega izvodite taj zaključak da je vojska bila zadovoljna da stanovništvo ode ako vojska izlazi u susret zahtevu stanovništva, a garantuje onima koji ostaju bezbednost?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: A vidi da odu stanovnici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda im ne bi garantovala bezbednost, pretpostavljam, onima koji ostaju da želi da stanovništvo ode. Ovo je volja stanovnika da odu, a ne volja vojske.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, garancija je takva kakva je i prije davana, nikad se nije pridržavala. Jedno se govorilo, drugo se radilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, je li ovaj sporazum ovako kako je potpisan ispunjen?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu policajci zadržali svoje oružje?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu bezbedno ljudi preveženi i preuzela ih hrvatska policija?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste. Odgovaralo je, mogu kazati, politički i propagandno da se to dogodi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači zbog političkih i propagandnih razloga su oni to uradili? Dobro, onda smo, čini mi se, dovoljno razjasnili ovaj sporazum. Molim vas, šta znači ovaj dokument, vidim gore u desnom uglu označen SK2, to je 00366022 ova vaša oznaka, "Popis civilnih žrtava domovinskog rata do 17. 10. 1991. godine". Pogledajte, molim vas, ovde nijedan nije poginuo u lloku.

SUDIJA MEJ: Dozvolite da se dokument stavi pred svedoka. Gospodine Sakson, možete li da nam pomognete koji je dokument u pitanju?

TUŽILAC SAKSON: Nisam siguran o kojem je dokumentu reč. Možda je to dokument koji je deo ovog paketa.

SUDIJA MEJ: U redu. Gospodine Miloševiću, koje je vaše pitanje o tom dokumentu? I dajte da svjedok vidi taj dokument.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ovaj "Popis civilnih žrtava domovinskog rata do 17. 10. " Pogledajte, molim vas, ovde nijedan nije poginuo u Iloku.

SUDIJA MEJ: Dajte dokument svjedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ima 11 imena.

SVEDOK KRALJEVIĆ: Ovako: Franjo Drobina i Samjuil Fabri poginuli su u Vukovaru, bili su u osobnom automobilu prilikom granatiranja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nemamo vremena za to. Molim vas, je li ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Nada Vrbanić je poginula u Bapskoj, to je područje Iloka nakon ovoga, praktično u samo vrijeme potpisivanja sporazuma 14. 10. u Bapskoj ubijena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja samo želim da konstatujem, dali ste taj dokument, ja vam ga pokazujem i kažem vam da vidite da tu niko nije poginuo u Iloku. Vi govorite o Iloku.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Govorim o Iloku...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kada vas pitam za druge stvari, vi kažete da govorite o Iloku. Sad vas pitam o Iloku.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Govorim o Iloku jer je Šarengrad, Bapska, Mohovo u sastavu Iloka.

SUDIJA MEJ: Dajte svjedoku da identifikuje dokument. Gospodine Kraljeviću, kakav je to dokument, taj dokument koji vam je predat? Možete li da nam kažete šta piše u zaglavlju dokumenta?

SVEDOK KRALJEVIĆ: "Popis civilnih žrtava domovinskog rata". Mi smo jednostavno samo popisali ljude koji su poginuli za vrijeme rata.

SUDIJA MEJ: Da li je to dokument koji ste vi lično uveli ili ste učestvovali u pravljenju tog dokumenta?

SVEDOK KRALJEVIĆ: Jeste, to sam pravio kad sam bio gradonačelnik u progonstvu 1995. godine, pa sam jednostavno prikupljao samo, uzimao podatke od ljudi koji su mi se javljali za svoju rodbinu, koji su poginuli na koji način su poginuli. Bez ikakve pretenzije, mislim. Na primjer, ovdje Jule Saračević je poginuo prilikom bombardiranja JNA upravo Šarengrada, na primjer. Miroslav Kolak i Tivić su poginuli upravo kad su željeli napustiti ovo okupirano područje mimo kolone. I ti građani su uglavnom ovako stradali, ovi dolje, željeli su napustiti, mnogi su željeli napustiti mjesto i prije kolone ali su odvedeni u logor u Begejce, maltretirani i ima puno, mislim, podataka, to je teško.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, taj smo dakle pregled videli, ali da pogledamo sad i ovaj dokument sledeći, koji ste vi takođe uveli, gore piše SK/3 "Popis žrtava nakon 17. 10.", to ste vi potpisali ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Isto sam registrirao osobe koje su poginuli na razne načine na raznim mjestima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, molim vas, evo ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Koji su mi se ljudi javljali, mislim rodbina i tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, javljala vam se rodbina, a ja vidim na ovom drugoj strani vaš potpis i tako dalje. Kažete "žrtve domovinskog rata". Pogledajte, molim vas, pod brojem 2: ubijen ispred svoje kuće, kažete, u Fruškojskoj, je li vi imate podatke, jeste vi ...

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude?

SUDIJA MEJ: Da, izvolite? Mikrofon za tužioca. Samo trenutak, dozvolite da optuženi postavi pitanje, a onda svedok može da pogleda. Izvolite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ja imam samo ovaj jedan primerak koji sam dobio od saradnika gospodina Saksona. Ja želim da više pitanja ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Znam o kom se radi, samo kažite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa evo, pogledajte, molim vas, vi ste napravili "Žrtve domovinskog rata" pa evo pod brojem 3 piše "samoubistvo". Pa pod brojem 4, "samoubistvo". Pa pod brojem 5 "samoubistvo". To ste vi sve pisali, samoubistvo. Onda pod brojem 6 pišete "umro". Pa, onda pod brojem 7 pišete "umro u siječnju 1992. godine" i tako dalje. Pod brojem 9, "umro u Opatiji". Pa onda opet pod brojem 11 sa vašim prezimenom Kraljević, "umro". Pa onda pod brojem 12, "umro u lloku od posledica ozleda provalnika". Pa opet pod brojem 13, "umro".

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Mogu objasniti?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda jedan umro u bolnici, pa imate onda samoubistvo na 32, pa 34 opet samoubistvo, pa na 36 jedna žena umrla oko određenog datuma, pa onda imate na 39, saobraćajna nesreća, pa onda 40, naišao na minu, pa naišao na minu, naišao na minu, pa onda umro u bolnici u Vukovaru, pa posle ...

SUDIJA MEJ: Prekinuću vas. Prekinuću vas da ustanovim u čemu je suština ovog pitanja. Šta želite da pitate svedoka, o čemu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Želim da pitam svedoka o kakvim žrtvama domovinskog rata se ovde radi u spisku koji je potpisao svedok gde imate jedan veliki broj ...

SUDIJA MEJ: U redu. Da. Imamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: O kakvim se to žrtvama domovinskog rata radi?

SUDIJA MEJ: Zaustavio sam vas. Dozvolite da se dokument stavi pred svedoka i onda on može da odgovori na vaše pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam označio markerom najveći broj ovih koje sam citirao ...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Pod brojem 2, Matiša Sopta ubijen je ispred svoje kuće od JNA, vojna patrola, ubijen je jer je jednostavno bio kod prijatelja, odmah drugi dan nakon izlaska kolone, samo je prešao cestu. I to je upravo umirovljenik JNA.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kraljeviću, kao što shvatate, vreme nam je prilično ograničeno. Rečeno je da su neki ljudi navedeni kao ljudi koji su izvršili samoubistvo ili stradali u saobraćajnoj nesreći, a vode se na spisku žrtava rata i sugeriše da oni ne mogu da budu žrtve rata ako su u ovim kategorijama, ako su poginuli u saobraćajnim nesrećama ili izvršili samoubistvo. Možda biste mogli to da nam pojasnite.

SVEDOK KRALJEVIĆ: Gospodin Milošević je pročitao samo samoubojstvo, ali ispred toga piše zlostavljeni, a to je sasvim drugo daje smisao. Ne bih dalje tumačio zbog vremena. Jedan dio da, ali u većini slučajeva oni su zlostavljeni. A i ovo gdje je bila prometna nesreća, nikad nije utvrđen razlog, može biti različita prometna nesreća. Ne znam što je u tom slučaju konkretnom, ali ovdje u većini slučajeva ubijeno, na primer, Zoran Urban ubijen noću u ulici Mateje Gubca, znadete. I nije to od JNA, ali tokom ove okupacije bila su razna ubojstva, nije održavan red i mir. I zato se iselio ogroman broj ljudi.

SUDIJA MEJ: Da li želite da se ova sva spisa uvedu u spis kao dokazni predmeti, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da.

SUDIJA MEJ: U redu, onda će dobiti sledeće brojeve dokaznih predmeta, i biće uvedeni u spis.

sekretar: Dokazni predmet Odbrane 171, časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kraljeviću, mogu li da vas pitam sledeće. Da li vi kažete da čak i u slučajevima saobraćajnih nesreća te osobe su bile maltretirane, JNA ih je maltretirao pre te saobraćajne nesreće?

SVEDOK KRALJEVIĆ: Radi se konkretno samo o jednoj prometnoj nesreći ili dvije, mislim da nije nijedna povezana sa maltretiranjem Jugoslovenske vojske. Ali eventualno je možda žrtva neka drukčija. Mislim, konkretno nije povezano sa jugoslavenskom vojskom.

SUDIJA MEJ: Još jedno pitanje, gospodine Miloševiću, jer vaše vreme je davno prošlo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej, ja samo onda još da vas pitam za još ove dokumente koje ste uveli, evo vi dajete pod brojem SK4 popis osoba koje su ostale u lloku posle 17. 10., ali su proterane, recite mi, molim vas, gde su proterane, ko ih je proterao?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Bio je stalan pritisak policije Krajine koja je bila na vlasti u lloku, ali i pojedinih građana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi imate spisak proteranih osoba 1995. godine. Ko ih je proterao 1995. godine?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: 1995. godine, osobito nakon ulaska u llok ovih izbjeglica sa područja Knina i drugih dijelova, onda je takođe nastao jedan ogroman pritisak na one građane još uvijek koji su ostali tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi znate ...

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Tapušковиću, izvolite, vaš red.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časne sudije, zamolio bih gospodina Kraljevića da nam da još nekoliko objašnjenja u vezi svog iskaza koji je dao 8. novembra 1995. godine. Gospodine Kraljeviću, vi ste pod paragrafom 4 rekli da je ukupan broj stanovnika u lloku bio u to vreme 6.700 ljudi, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Broj stanovnika u lloku, popis 1991. godine je bio 6.700.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E, hvala. Onda ste pod paragrafom 6 u tom poglavlju rekli: "U lipnju", dakle, u junu, "1991. godine su postrojbe uvek bile povezane sa JNA, Teritorijalna odbrana". Ali ste kazali: "Nakon proglašenja nezavisnosti 1991. godine, znači u junu, grad llok formirao je postrojbu civilne zaštite koja je bila povezana sa policijom". Je li to tačno?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam tačno gdje se to odnosi. Je li mogu dobit tačno?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Paragraf 6, to je BHS, druga strana, drugi pasus odozdo.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Postrojba lločke Civilne zaštite sastojala se od dvestotinjak ljudi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ne, to ću vas pitati, nego ja vas pitam da ste u junu nakon proglašenja nezavisnosti grad Ilok formirao je postrojbu civilne zaštite koja je bila više povezana sa policijom. Je li to tačno? Evo, to piše u drugoj rečenici u tom poglavlju.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E, sad zadnja rečenica: "Postrojba Iločke civilne zaštite sastojala se od 200 ljudi. Policija ih je naoružala i finansirala sa lokalnim doprinosom, od oružja su uglavnom imali puške, a posle su nabavili i pet bacača granata. Zapovjednik je bio Josip Vuletić". Je li to tačno?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da, da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E, sad mi samo kažite da li, zbog čega je u julu mesecu, dakle odmah posle proglašenja nezavisnosti, kad nema nikakvih sukoba, bilo potrebno da se od 6.700 ljudi koji žive u Iloku naoruža 200 ljudi sa puškama, a čak i sa bacačima granata?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Mislim da ovo u konačnici nije ovako kao što to piše tu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ovo ste vi izjavili.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Bilo je oko tridesetak, ali je u junu, u šestom mjesecu bilo možda nekoliko svega pušaka, ali je kasnije nabavljeno, to je negdje tek na koncu nabavljeno toliko. A osim toga bili su događaji na mostu još ranije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ovo su vaše reči i vi govorite o junu 1991. godine gde se 200 ljudi od 6.700 naoružava puškama. To nije tačno?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Nije tačno toliko.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, hvala.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Onda nema toliko pušaka.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Ali ako pogledamo sada ovaj tabulator 2 gde se govori o onom ultimatumu i gde se ovde to naslovljava meštanima sela Bapske, u prvoj rečenici, to je tabulator 2 tog dokumenta, u prvoj rečenici piše: "Već duže vreme jedinice JNA koje borave

na rejonu opštine Vukovar su izložene napadima od strane pripadnika Zbora narodne garde, MUP-a Hrvatske i naoružanih civila". Da li je to tačno? Vi ste naveli da su oni postavili ultimatum u određenom smislu, a da li je tačno ovo što piše u prvoj rečenici da je bilo takvih stvari, da su od naoružanih civila napadane jedinice Jugoslovenske narodne armije?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: To piše ovaj major JNA, a ne nešto drugo. To je njegovo mišljenje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, razumem. Tako sam i ja shvatio. Ali, vi ste kazali u paragrafu 15 vašeg iskaza, a i malopre, vi ste "bili spremni predati oružje policiji budući da je policija odgovorna za održavanje mira. Nismo bilo spremni predati oružje JNA". Tako piše ovde, je li tako?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste bili spremni da predate oružje onoj policiji koja vam je dala oružje u ruke, to oružje?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A ne JNA koja je htela da razoruža paravojne jedinice.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E sad, u redu, još mi samo odgovorite na nekoliko pitanja vezanih za tabulator 6. Vi niste hteli da predate oružje JNA i odlučili ste da napustite teritoriju.

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Predano je oružje na koncu JNA. Kad smo izlazili, predano je oružje JNA.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Niste nigde to rekli do sada da je oružje bilo kada predato JNA. Jesu...

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Pa piše u sporazumu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li ste stvarno to uradili?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Jesmo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala.

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Sakson?

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine Kraljeviću, tokom unakrsnog ispitivanja gospodin Milošević vas je pitao da li ste vi i vaši sugrađani bili prisiljeni da idete kada je krenuo konvoj iz lloka 17. oktobra i vi ste odgovorili na to pitanje i rekli ste da je nad vama bio Demoklov mač. Recite nam prvo da li ste vi takođe otišli u tom konvoju 17. oktobra? Da li ste imali osećaj da imate bilo kakav izbor?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Osjećao sam da nije bilo drugog izbora.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodin Milošević vam je pokazao jedan dokument pod tabulatorom 9, a to je spisak ljudi koji su proterani iz područja lloka tokom 1993. godine. Da li ste vi napravili ovaj spisak?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Pomenuli ste da su ljudi koji su ostali u lloku bili pod pritiskom. Pod kakvim pritiskom su bili, pa su osećali da moraju da idu? Možete li da budete malo konkretniji?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Čim je naš konvoj izašao oz lloka, ušla je vojska, ali se organizirala isto tako i policija. Praktično od policajaca mislim da je ostao samo jedan u lloku. Mnogi građani su privedeni u policiju u podrum, maltretirani, mnogi građani su bili prisiljeni da gledaju gdje su mine, maltretirani. Dakle, to je bilo jedno izvanredno veliko mučenje tih pojedinaца. Ali, isto tako i prokazivanje pojedinih pojedinaца. Stalno se pitalo ko je u HDZ, gdje je zakopano oružje i maltretiranje. Osobito je to bilo izraženo i u susjednim naseljima i Šaregradu i Bapskoj, ali isto tako i ovdje u lloku.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li su srpske izbeglice iz drugih delova tog regijona došle u llok posle 1991. godine?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Dolazak izbjeglica iz drugih dijelova počeo je negdje oko Božića 1991. godine. Nešto prije dolazio je i dio izbjeglica iz Vukovara i naseljavali nekad prazne kuće, a nekada i kuće u kojima su bili Hrvati pa su protjerivani.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Prema tome, da li je dolazak srpskih izbeglica u llok povećao pritisak na osobe koje su ostale u gradu?

SVEDOK KRALJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON: Hvala, nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kraljeviću, vi ovim završavate vaše svedočenje. Hvala vam što ste došli na Međunarodni sud da svedočite, sada možete da idete.

SVEDOK KRALJEVIĆ: Hvala.

TUŽILAŠTVO: Časni Sude, sledeći svedok je zaštićeni svedok, to je svedok pod pseudonimom C-1175. Mi sada moramo da izvršimo pripreme jer je identitet sledećeg svedoka zaštićen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: Da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: ... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)* ...

TUŽILAC UERC RECLAF: Da, časni Sude, C-1175.

SUDIJA MEJ: Neka svedok pročita svečanu izjavu.

SVEDOK C-1175: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cjelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Sad izvolite sestti.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC UERC-RECLAF

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala vam, časni Sude. Gospodine, molim vas pogledajte sada list papira koji se nalazi pred vama, na kome se nalazi i vaš pseudonim i recite nam, molim vas, u prvom redu da li se tu vidi vaše ime?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Tokom ovog postupka mi ćemo vas oslovljavati sa C-1175 zato što je vaš zahtev za zaštitne mere odobren. Gospodine, da li ste vi dali izjavu istražitelju Tužilaštva 2001. godine?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A kasnije da li ste vi prilikom sastanka sa tim istim istražiteljem videli fotografije koje ste identifikovali kao fotografije amaterskog fotografa kojeg ste vi znali iz Vukovara?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste vi pregledali tu izjavu i dodatak izjavi u prisustvu službenika Suda u junu ove godine i potvrdili je, sa tim što ste uneli jednu ispravku?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, mi bismo sada želeli da se uvede set dokumenata po Pravilu 92bis za ovog svedoka, uključujući i dve skice i fotografiju koje su korišćene tokom razgovora i koji su sve spomenuti u izjavi.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva 517.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, ja bih sada želela da pročitam sažetak izjave ovog svedoka i postavila bih ograničen broj pitanja.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Svedok C-1175 je srpskog porekla i živeo je u Dalju 1991. godine. U avgustu i početku septembra 1991. godine tokom tri nedelje svedok je služio u Teritorijalnoj odbrani Dalja i bio je pripojen Štabu Teritorijalne odbrane. Pošto je napustio Teritorijalnu odbranu, često je dolazio da i dalje posećuje štab Teritorijalne odbrane. Štab Teritorijalne odbrane se nalazio u zgradi mesne zajednice. Komandant Teritorijalne odbrane u to vreme bio je Pavle Milanović zvani Pajo. Neki Milorad Stričević koji je sebe nazivao pukovnikom bio je zadužen za bezbednost Teritorijalne odbrane i predvodio je policijsku jedinicu. On je živeo u zgradi iza zgrade mesne zajednice. Svedok je video Željka Ražnatovića zvanog Arkan kako posećuje i Milanovića i Stričevića. Takođe je video Radovana Stojčića poznatog kao Badža i određenog Zavišića kako dolaze u Štab Teritorijalne odbrane. Svedok je skicirao raspored prostorija u zgradi mesne zajednice. Svedok C-1175 je video kako nesrpski stanovnici Hrvati i Mađari se podvrgavaju

ispitivanju, kako se zlostavljaju i tuku i privode u Teritorijalnu odbranu od strane pripadnika policijske jedinice koje su se nalazile pod Stričevićem. Dobrovoljci su dolazi iz Prigrevice u Dalj da ispituju i tuku zatvorenike. Svedok je sve ovo primetio tokom vremena kad je on bio u Teritorijalnoj odbrani i kasnije kad je dolazio u posetu. Molim vas sada da se skica koja se nalazi pod tabulatorom 4, dokaznog predmeta 517 stavi pred svedoka. Molim vas da se stavi takođe i jedna primerak na grafoskop.

SUDIJA KVON: Zar to nije poverljiv dokument?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Jeste. Zapravo jeste. Možemo da stavimo dokument na grafoskop samo da pazimo da se ne vide inicijali. Jer razlog za što je ovaj dokument pod pečatom su upravo ti inicijali. Gospodine, možete li sada da nam pokažete ovim pokazivačem zgradu u kojoj ste vi radili i gde se nalazio štab Teritorijalne odbrane? Radi zapisnika, svedok pokazuje na zgradu koja je označena kao zgrada Mesne zajednice, a ispod toga piše "Štab Teritorijalne odbrane". A sada, molim vas da nam pokažete zgradu u kojoj se nalazio Milorad Stričević. Svedok sada pokazuje na zgradu koja se vidi sa desne strane iza zgrade Mesne zajednice i koja je označena rečima "kancelarije" i "zatvor". Vi ste spomenuli da su ljude zatvarali Hrvate i Mađare i tukli u tom objektu. Možete li da nam kažete gde ste videli da se to događa? Svedok sada pokazuje na zgradu sa desne strane gde piše "zatvor". Takođe ste spomenuli dobrovoljce iz Prigrevice. Gde ste videli njih da tuku ljude?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Tu, u zatvoru.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Svedok ponovo pokazuje tu istu zgradu koja je označena sa reč "zatvor". Hvala vam, to je sve za sada što se tiče ove zgrade. I sada još jedno pitanje. Gde se nalazi Prigrevica?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Prigrevica je negde između Apatina i Sombora.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li to znači da se ona nalazi u Srbiji?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I ti dobrovoljci iz Prigrevice, kako su oni izgledali?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa izgledali su... Imali su brade, šajkače.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su oni bili vezani uz nekog političara ili političku stranku?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Koliko ja znam, ne.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su oni saradivali sa Stričevićem ili Teritorijalnom odbranom u Dalju?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Dolazili su samo kod Stričevića.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, ja ću sada da nastavim sa rezimeom. Posle pada Vukovara veliki broj stanovnika iz Vukovara je bio dovežen u Dalj autobusima i kamionima pod pratnjom JNA. Autobusi i kamioni su prvo otišli u štab JNA u Dalju koji se nalazio u poljoprivrednom kombinatu "Ratarstvo" nedaleko od železničke stanice Dalj. Žene su odvedene u Crveni krst, a zatim prebačene u bioskopsku salu u Dalju gde su prenoćile, a zatim autobusima bile odvežene u Srbiju sledećeg dana. Grupa muškaraca iz Vukovara je bila privedena u policijsku stanicu u Dalju koja se nalazila u zgradi stare zadruge. Ostali su bili zatvoreni u štabu Teritorijalne odbrane ili u zgradi gde se nalazio Stričević. Među zatvorenima iz Vukovara koji su držani u štabu Teritorijalne odbrane, svedok je uspeo da izdejstvuje da se puste oni pojedinci koje je on poznao tako što je dobio pismeno odobrenje od Pavla Milovanovića. Gospodine, u paragrafima 16 je opisano kako ste vi pokušavajući da izdejstvujete da se puste neki od vaših prijatelja, vi ste rekli da ste se plašili da bi moglo da im se nešto loše desi. Čega ste se to plašili da bi moglo da im se desi?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa plašio sam se da recimo ne bi došli u ruke tih Prigrevčana i takvih osoba.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U paragrafu 13 vaše izjave vi spominjete štab JNA u Iloku. Da li su JNA i Teritorijalna odbrana saradivali? Da li znate nešto o tome?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Nešto su saradivali. Slabo sam upoznat u to.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste vi videli kako se sastaju gospođin Milanović ili neko iz JNA?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Vidio sam Milovanovića gde odlazi u JNA.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, ja ću da nastavim sa rezimeom. Nekoliko dana posle pada Vukovara komandant Teritorijalne odbrane Milanović je došao u kuću svedoka i rekao mu je da mu je potrebna pomoć da bi zakopao neka tela. Svedok C-1175 zajedno sa Milanovićem i još jednom osobom odvezao se na farmu "Lovas" i tamo video otprilike 10, 11 leševa u civilnoj odeći razbacanih po padini koja se spuštala ka reci Dunav. Svedok je nacrtao skicu ove lokacije gde su nađena ova tela. Milanović je rekao svedoku da su žrtve ubijene od strane pripadnika TO iz Borova Sela. Policajac, gospodin Obradović iz Vukovara, je takođe stigao i uputio svedoka C-1175 i treću osobu šta da se uradi sa telima. Uz pomoć ove treće osobe svedok je utovario delimično raspadnuta tela na rovokopač. Zatim su ta tela odneti na jednu farmu. Svedok je prepoznao jednog od mrtvih kao stakloresca i amaterskog fotografa koga je znao iz Vukovara. Još jedno pitanje, gospodine. Da li vam je policajac Obradović objasnio zašto je bilo potrebno da se pomere ta tela?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa pre svega, rekao je da ih treba pokopati i da treba da naiđu strani promatrači, pa da ta tijela ne bi se našla tu.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, to su sva pitanja koja je Tužilaštvo imalo.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine B-1175, vi ste rodnom iz Dalja, je li tako?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Rodom sam iz Vukovara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ovo vreme o kojem svedočite živeli ste u Dalju?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sve ovo o čemu govorite odnosi se na Dalj, je li tako?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li bila u Dalju bilo kakva jedinica JNA?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa u Dalj je došla jedinica u "PP Dalj".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je to "PP Dalj"?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: To je poljoprivredna zadruga jedna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad je ta jedinica došla?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa ne mogu tačno datum reći, ali posle pada Vukovara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Je li ta jedinica bila prisutna kada su se događali ovi događaji o kojima vi svedočite ili je otišla tada već bila?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa, bila je tamo u zadruzi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li ti pripadnici JNA imali bilo kakve veze sa bilo kakvim nezakonitim radnjama?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa gore mi nismo imali kao civili, nismo imali toliki pristup. Oni su pretežno bili u krugu tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste videli da je ta jedinica izvodila bilo kakva dejstva?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste videli da je ta jedinica bilo koga uhapsila ili maltretirala?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi vi ste, kako sam ja čuo na početku bili jedno vreme pripadnik Teritorijalne odbrane u Dalju, je li tako?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko dugo ste bili pripadnik TO u Dalju?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa otprilike mjesec dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste stupili u TO?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Stupio sam negdje oko 25. osmog 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu u Teritorijalnoj odbrani bili samo Srbi?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa pretežno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je od ovih što je osim tog pretežno još bio u Teritorijalnoj odbrani?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa bio je i koji Mađar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Poneki Mađar. Da li je još od neke nacionalnosti bio u toj Teritorijalnoj odbrani?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Nije niko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi ste se kao Srbin prijavili dobrovoljno, niko vas nije mobilisao?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Ne. Dobrovoljno sam se prijavio, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I dobrovoljno ste i otišli? Niko vas nije zadržavao da ostanete u Teritorijalnoj odbrani?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Ne

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to znači da su u Teritorijalnoj odbrani u Dalju svi koji su bili pripadnici te Teritorijalne odbrane bili lokalni dobrovoljci?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su oni svi bili baš iz Dalja ili i iz šireg područja Dalja?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa iz Dalja, pretežno iz Dalja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Osim tih koji su pretežno iz Dalja, odakle još su bili?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa, iz, nešto je bilo iz Erduta ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, iz bliže okoline?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Iz bliže okoline, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Dobro, hvala vam. Vi kažete u svojoj izjavi da su problemi između Srba i Hrvata u Dalju započeli negde u martu 1991. godine, je li tako, gospodine C-1175?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Tako je, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada mi recite da li mislite na probleme... Odnosno da li pod problemima podrazumevate neku vrstu oružanih sukoba ili mislite na neke druge probleme?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Oružanih sukoba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, negde u martu 1991. godine?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je izazvao te oružane sukobe?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa ja mislim da su ih počeli Hrvati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na koji način?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa dolazilo je do puškaranja i tako, tuča, posle toga privođenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Privođenja od strane hrvatske policije?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li u Dalju do ovih izbora 1990. godine i do uspostavljanja te nove policije bilo mirno i da su bili dobri odnosi između ljudi?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije bilo nekih međunacionalnih sukoba, mržnje, svađa i tako dalje?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iz vaše izjave vidim da neki Hrvati u selu su počeli da dobijaju oružje, je li tako?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako shvatam, to je oružje dovezeno nekim kamionom marke "TAM", a zatim podeljeno Hrvatima, je li tako?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate neku predstavu o tome koliko je to oružja podeljeno hrvatskim stanovnicima Dalja?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa, dosta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li biste mogli da budete malo određeniji u tome šta?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa, jedno stotinjak cijevi sigurno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad kažete "cevi", mislite na automatske puške?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je pre nego što su oni naoružani, dakle pre nego što je, evo, taj događaj koji ste pomenuli kamionom marke "TAM" podeljeno, da li je bilo bilo kakvog incidenta sa srpske strane prema Hrvatima?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li bilo incidenata i pre toga sa hrvatske strane prema Srbiji?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa, bilo je onako provokacija i tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, pošto je to oružje podeljeno, šta je se počelo da događa?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa počele su njihove, kako bi se nazvo, straže, patrole po ulicama i tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je već aprila 1991. godine, pošto vi ste maločas govorili da su ovi sukobi počeli negde u martu, u Dalju uhapšen jedan broj Srba i odveden u Osijek?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tačno da su tamo teško pretučeni?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi imali bilo kakvu predstavu šta je mogao biti povod njihovog hapšenja i prebijanja u zatvoru u Osijeku?
SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu oni uradili nešto šta je vama bar bilo poznato ili se čulo ...
SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je po vašem mišljenju bio razlog što su uhapšeni, odvedeni i tamo pretučeni?
SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa taj razlog je jako teško objasniti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, taj događaj koji je bio u aprilu, dakle kad je uhapšen i odveden jedan broj Srba tamo i pretučen, da li je to izazvalo ozbiljno uznemirenje među srpskim stanovništvom Dalja?
SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su se ljudi spontano, koliko ja razumem, sakupili ispred zgrade policije u Dalju?
SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je onda bilo? Ljudi su se skupili i došli da pitaju, da protestuju?
SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Tražilo se da ih se odmah pusti na slobodu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali tu nije bilo nikakvog nasilja?
SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Nije bilo nasilja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta ima je odgovoreno, šta je tim ljudima tada odgovoreno?
SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Odgovoreno je da će ih pustiti za kratko vrijeme i pustili su ih taj dan popodne, negdje oko 16.00.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda ste vi ustanovili da su oni bili isprebijani tamo?
SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta su vam rekli, da li ste razgovarali sa nekim od njih? Šta su oni tražili od njih?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Pa navodno da su ih u parku zatekli i da su ih priveli i pretukli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zato što su sedeli u parku?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Koliko sam ja čuo, kako su mi objašnjavali, samo u parku da su ih pohapsili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, osim ovog događaja, da li se sećate, koji je uticao očigledno na uznemirenje srpskog stanovništva u Dalju, je li tako, da li se sećate događaja u susednom Borovom Selu?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je i taj događaj negativno uticao na osećanje i raspoloženje i uopšte strah kod srpskog stanovništva u tom području?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je tada došlo do jednog ozbiljnog sukoba oružanog između hrvatske policije koja je napala srpsko stanovništvo u Borovu Selu, je li to tako bilo?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, molim vas, da li je tačan opis događaja da su oni upali u selo i počeli da pucaju po građanima?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bez ikakvog upozorenja?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Bez ikakvog upozorenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To se desilo upravo u centru Borova Sela?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da, baš u centru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tačan podatak koji ja imam, molim vas, gospodine C-1175, pošto je to u vašem susedstvu, da su tada

ubili jednog od meštana, a u ambulanti su kao taoce držali žene, osoblje ambulante i decu?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da su intervencijom jedne jedinice JNA u stvari spašeni ovi hrvatski vojnici, odnosno policajci, i omogućeno im da napuste selo?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je iz onoga šta vi znate tačno saopštenje koje je izdala komanda Prve armije 3. maja, to znači sutradan, da pripadnici JNA u toku tih tragičnih događaja u Borovu Selu uopšte nisu upotrebili vatreno oružje, niti ispalili nijedan metak, već da je samo angažovanjem jedinice JNA prekinut oružani sukob i sprečeno dalje krvoproliće?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da, tačno je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, u tom slučaju koji je vama poznat, u vašem susedstvu JNA je došla bez ikakvih, dakle upotrebe oružja, uspela je da zaustavi sukob i spasla ove hrvatske policajce koji su napali građane Borova Sela?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato nešto o tome da su posle ove njihove na sreću neuspele akcije u Borovom Selu bile organizovane grupe za sprovođenjem terora nad srpskim stanovništvom, te takozvane grupe za tihe likvidacije?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li išta znate o stradanju ljudi koji su bile žrtve tih grupa?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je 3. maja 1991. godine miniran restoran "Sarajka" vlasnika Đorđa Pejčića, Srbina iz Borova Sela?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 15. aprila 1991. miniran je kafić "Krajišnik" takođe vlasništvo jednog Srbina?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A 6. maja miniran kafić "Tufo" i bilo je još raznih miniranja i oružanih napada na objekte čiji su vlasnici bili Srbi?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jesu li to bile akcije koje je trebalo da Srbima daju na znanje da im nije tu mesto, da treba da idu odatle?

SVEDOK C-1175 – ODGOVOR: Da.

SUDIJA MEJ: Ja mislim da je sada prikladno vreme da se napravi pauza, zapravo da završimo za danas. Gospodine Miloševiću, sutra ćete da imate još maksimalno 45 minuta za unakrsno ispitivanje ukoliko vam je to potrebno. Gospodine C-1175, molim vas da ni sa kim ne razgovarate o vašem svedočenju tokom ove pauze, nemojte ni sa kim da razgovarate sve dok ne završite vaše svedočenje, a to podrazumeva i članove Tužilaštva. Molim vas da se vratite sutra u 9.00 da biste završili sa vašim svedočenjem. A sada prekidamo sa radom.